ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 6 (539) година XLII — 25 юли 2024 година

Рекорден брой кандидат-студенти. 7122 души са избрали пловдивската алма матер

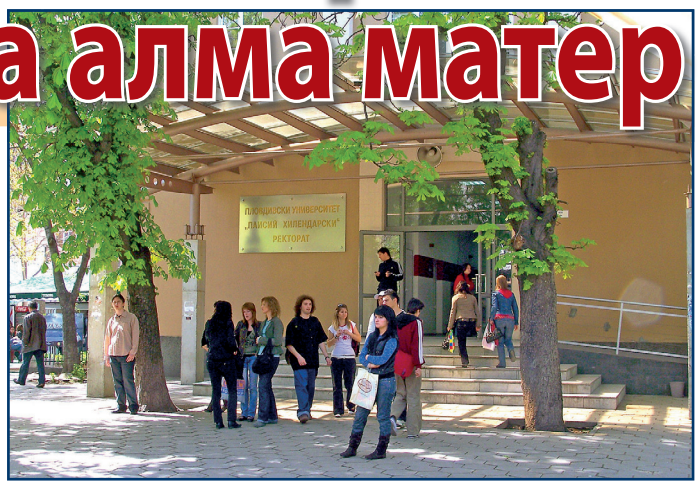

Още една кандидатстудентска кампания е на път да отиде в историята – вече върви третото класиране. И през тази година се наблюдава засилен интерес към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" – кандидат-студентите са 7122 (за сравнение – през миналата година са били 6421, а през предходната – 6392), като 1637 са се явили на конкурсните изпити от редовната сесия от 23 до 27 юни, а останалите участват с оценки от държавните зрелостни изпити

Най-висок минимален бал при първото класиране е отчетен в специалността „Право" (жени) в редовна форма – 34,60 от максималния възможен резултат 36,00, както и в „Софтуерно инженерство" – 34,40.

На стр. 4

Стр. 3

Пловдивският университет и УНИЦЕФ подписаха споразумение за провеждане на съвместни специализации

В броя ще прочетете още:

- Кръгла маса „Българистиката в Унгария днес – между традицията и новата опитност на дигиталната ера"
- Министър Галин Цоков откри нова зала на Университетския център за иновативни образователни технологии
- Състезание за ученици русисти отбеляза своята десетгодишнина и хилядния участник в него
- „Живописна България – интердисциплинарни диалози в чужд контекст" с фокус върху чешки
- Преподавател от университета получи световна награда в конкуренция с 20 000 души
- Учителят зад граница между „възрожденските" предизвикателства и методическите решения

Пловдивският университет бе домакин на национална конференция, посветена на актуалните предизвикателства и добрите практики в приобщаващото образование

Под патронажа на министъра на образованието и науката проф. д-р Галин Цоков на 14 юни 2024 г. в Пловдивския университет се проведе националната конференция „Актуални предизвикателства и добри практики в приобщаващото образование“. Форумът се организира от Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, Синдиката на българските учители и Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО) – Пловдив, с любезното съдействие на екипа от проекта BG-RRP-2.004-0001-C01 ДУЕКОС, финансиран от Европейския съюз – NextGeneration EU, чрез Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

Официалните гости

Конференцията беше открита от д.ик.н. Янка Такева – председател на Синдиката на българските учители. Приветствия към участниците поднесоха министърът на образованието и науката проф. д-р Галин Цоков; доц. д-р Борян Янев – заместник-ректор на ПУ „Паисий Хилендарски“ от името на ректора на висшето училище проф. д-р Румен Младенов; проф. д.п.н. Наталия Витанова-Маринова – ректор на ШУ „Епископ Константин Преславски“; проф. д-р Владимира Ангелова – декан на Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ и заместник-ректор на университета; д-р Мария Янкова – програмен директор на дирекция „Образование“ УНИЦЕФ – България; д-р Катя Стоилова – директор на РЦППО – Пловдив.

Г-жа Янка Такева

Аудиторията изслуша с голямо внимание докладите

Гости на националната конференция бяха: Наталия Михалевска – началник на кабинета на министъра на образованието; Иванка Киркова – началник на РУО – Пловдив; Димитър Асенов – директор на Националния център за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти (НЦПКПС); Антоанета Ал-Хусари – заместник-директор на НЦПКПС; д-р Ирена Душкова – директор на СУ „Св. Паисий Хилендарски“; Пламен Стоилов – директор на СУ „П. К. Яворов“; Андреан Лазаров – национален консултант по професионално образование и обучение към Центъра за развитие на човешките ресурси и директор на частното училище „Таланти“; д-р Ирена Соколова; Микеле Санторели – председател на Фондация „Творци на надеждата“; преподаватели, студенти и докторанти от Педагогическия факултет.

Националната конференция се проведе в хибриден формат: присъствено и дистанционно, с над 250 участници, и презентира симбиоза на академичната теория и на добрите практики на приобщаващото образование.

Проф. Дора Левтерова-Гаджалова

Бяха представени доклади на актуални теми и предизвикателства пред приобщаващото образование от проф. д.п.н. Дора Левтерова-Гаджалова от ПУ „Паисий Хилендарски“; проф. д-р Пламен Милтенов от University of Minnesota; д-р Калоян Дамянов от СУ „Св. Климент Охридски“; Грета Ганчева – директор на Дирекция „Приобщаващо образование“ към МОН; проф. д.п.н. Сийка Чавдарова-Костова от СУ „Св. Климент Охридски“; проф. д-р Снежана Николова от ШУ „Епископ Константин Преславски“.

Директори и ресурсни учители от 20 РЦППО от страната и директори и ресурсни учители от училища със собствени екипи за подкрепа на процеса на приобщаващото образование представиха добри практики в приобщаващото образование.

Активно в процеса на организация на конференцията се включиха студенти от студентския клуб „Приобщаващо образование“, екипа от Университетския център за кариерно развитие, екипа от Департамента за квалификация и професионално развитие на педагогическите специалисти, екипа от административния състав на Педагогическия факултет към ПУ „Паисий Хилендарски“.

В оживени дискусии бяха обсъдени значими настоящи и перспективни проблеми пред приобщаващото образование с акцент на приобщаващото дигитално образование в средното и във висшето образование в страната.

Пловдивският университет и УНИЦЕФ подписаха пилотно споразумение за провеждане на съвместни специализации

За първи път в България на 5 юни 2024 година бе подписано Споразумение за съвместно провеждане на професионално-педагогически специализации „Менторството в позитивното и приобщаващото образование“ и „Социална и поведенческа промяна“ между УНИЦЕФ и Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Двете специализации са насочени към развитие на компетентности на педагогическите специалисти за формиране на позитивна и приобщаваща образователна среда, подпомагане на изграждането на сплотена училищна общност и проследяване на социалната и поведенческата промяна на училищните общности.

Всички участници в срещата

Споразумението и Меморандумът за сътрудничество бяха подписани от ректора на Пловдивския университет – проф. д-р Румен Младенов, и представителя на УНИЦЕФ в България – Кристина Доротея де Бройн.

Г-жа Кристина Доротея де Бройн и проф. Румен Младенов

Документи за прием в специализациите ще се приемат от 17 юни до 30 септември 2024 г. в Департамента за квалификация и професионално развитие на педагогическите специалисти към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

За тринадесети път се проведе студентският научен форум на Педагогическия факултет

На 17.05.2024 г. се проведе Тринадесетият студентски научен форум, който се организира по традиция от деканското ръководство на Педагогическия факултет при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Всяка година през месец май студенти и докторанти от осемте професионални направления, по които се провежда обучение в Педагогическия факултет, имат възможност за научноизследователски и художественотворчески изяви в рамките на събитието.

Проф. Владимира Ангелова открива форума

Общият брой на участниците тази година беше 278. Научни изследвания и доклади представиха 68 студенти и докторанти, разпределени в четири секции: „Докторанти“, „Психология и социални дейности“, „Педагогика“ и „Изкуства“.

За втора поредна година студентският научен форум даде възможност за включване със следните интригуващи практически насочени и творчески ателиета: „Емоционална интелигентност“, „Моята мечтана кариера“, „Живи слова“, „Монолог на куклата“.

Бяха представени и няколко великолепни художествени и научно-творчески изложби:

„Пролетно вдъхновение“ (на студенти от специалностите „Графичен дизайн с реклама“, „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“ и докторанти от професионалното направление *3. Методика на обучението по изобразително изкуство*);

„Майско настроение“ (творби от учебния процес по дисциплината „Материали и техники в изобразителното изкуство“ и „Методика на изобразителното изкуство“. Автори на картините са студенти от 2. курс, спец. „Предучилищна педагогика“ и „Предучилищна и начална училищна педагогика“);

„Импровизирани кукли“ (студенти от 2. курс, специалност „Предучилищна педагогика“);

„STEM изложение“ (студенти от 2. и 3. курс от специалностите „Начална училищна педагогика“, „Начална училищна педагогика и чужд език“, „Педагогика“, „Специална педагогика“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“ – магистри и чуждестранни студенти, обучаващи се в Педагогическия факултет по програмата „Еразъм+“).

За доброто настроение и позитивния дух в деня на форума се погрижиха талантливите студенти от специалностите „Джаз и поп изпълнителско изкуство“ и „Музика“, които организираха невероятна музикална програма – синтез от стилове, жанрове и талант.

Форумът беше тържествено закрит в двора на Новата сграда с фолклорни хора, водени от членовете на Клуба по народни танци към Педагогическия факултет.

В късния следобед студенти от 3. курс, специалност „Актьорство за драматичен театър“, показаха своя талант със спектакъла „Четири портрета на майки“ по сър Арнолд Уескър. Видео от театралната постановка може да гледате в YouTube канала на Педагогическия факултет на следния линк: https://youtu.be/eIAw15tK5Ck

Видео от Тринадесетия студентски научен форум може да гледате в YouTube канала на Педагогическия факултет на следния линк: https://youtu.be/Fd02gJlmBdM

Учителят зад граница – между „възрожденските“ предизвикателства и методическите решения

Докт. Александър ХАЛАЧЕВ

На 15 и 16 юли 2024 г. в къщата музей „Христо Г. Данов“ в Стария град на Пловдив се проведе практикум на тема: ***Учителят зад граница – между „възрожденските“ предизвикателства и методическите решения***.

Форумът бе организиран от екипа на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ към Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП БЪЛГАРИСТИКА), Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ) и Регионалния исторически музей – Пловдив.

Практикумът бе естествено продължение на проведения през 2023 г. аналогичен форум с участието на АБУЧ и екипа на ПУ „Паисий Хилендарски“ към ННП БЪЛГАРИСТИКА в гр. София. Целта на тазгодишния форум бе да се осмислят в исторически и съвременен контекст методическите предизвикателства, които съпътстват просветителската дейност на учителите, преподаващи български език и литература в различен културен контекст.

Обща снимка на участниците

Събитието бе открито от доц. д-р Борян Янев – заместник-ректор по международна дейност и връзки с обществеността на ПУ „Паисий Хилендарски“, който приветства участниците от името на ректора проф. д-р Румен Младенов. Като член на екипа на университета в националната научна програма доц. Янев се включи в работата на първия панел от програмата, която бе организирана в няколко тематични блока и съответно с дейности от различен характер – дискусионни и практически.

Момент от работната атмосфера

Първият работен панел постави акцент върху перспективите на интегративния подход в обучението. По темата ***„История“ в литературата*** доц. д-р Фани Бойкова и гл. ас. д-р Красимира Танева представиха методически идеи за образователна интеракция и активиране на междупредметни връзки, насочени към развиване на ключови и комуникативноречеви компетентности при обучението по български език и литература.

Дискусията ***Мултиезичност и мултикултурност,*** модерирана от доц. д-р Соня Александрова-Колева, премина в оживено споделяне на опит и обсъждане на проблемни ситуации.

Доц. Борян Янев приветства участниците от името на ректорското ръководство

В работната програма бе включена и традиционната вече практическа задача за работа по групи. Целта бе те да предложат методически идеи за осмисляне от обучаваните на изучаваните класически литературни произведения, като работят по темата ***Исторически посоки, географски хоризонти***. Предложените варианти на учебен дизайн очертаха многообразието от възможни подходи и специфични практически решения според специфичния образователен контекст.

Първият работен панел приключи с *приключенска разходка* на тема ***Какво пропускат туристите? Из непознатите места на Стария град – изненадите на къщата музей „Христо Г. Данов“***, която бе проведена от Надежда Баева и Радка Ангелова – уреднички на музея. Участниците се запознаха с богатия арсенал от учебни помагала и ресурси, с които книгоиздаването в края на 19. и началото на 20. век е подпомагало образователния процес.

Вторият работен панел предостави възможност на участниците в дискусията ***България в мен – ментална картина на родното*** да споделят своя опит и да обсъдят предизвикателствата, които спецификата на средата поставя в преподавателската им практика. Бяха представени не само урочни ситуации, но и разнородни извънкласни дейности, при които учениците опознават българския фолклор и традиции.

Продуктивни възможности за приложение на електронни ресурси в обучението бяха включени в презентацията на докторант Александър Халачев ***Обучението по български език и литература в дигиталния свят без граници***. Бяха демонстрирани и практики за стимулиране на творческите изяви на учениците в тясна обвързаност с образователния процес.

Участниците във форума получиха сертификати, връчени от проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева – ръководител на екипа на ПУ „Паисий Хилендарски“ към националната програма.

Тази година във форума взеха участие преподаватели по български език и литература от България, Ирландия, Великобритания, Румъния, Сърбия, Молдова, Кипър, Северна Македония, САЩ.

Подписано бе споразумение за сътрудничество с Хърватския католически университет в Загреб

Д-р Димитър Карамитев от отдел „Международно сътрудничество“ на ПУ „Паисий Хилендарски“ осъществи мобилност в Хърватския католически университет в Загреб през изминалата седмица в рамките на програмата „Еразъм+“.

Основната цел на мобилността бе финализирането на двустранното споразумение за сътрудничество между двете институции, започнало с мобилността на доц. д-р Мириам Бъргълс в ПУ „Паисий Хилендарски“ по-рано тази година.

По време на визитата д-р Карамитев се срещна с проф. д-р Хрвое Щефанчич, заместник-ректор по международна дейност, доц. д-р Сузан Перан, институционален „Еразъм“ координатор, доц. д-р Марио Бара, ръководител на Катедрата по социология, и доц. д-р Мириам Бъргълс, „Еразъм“ координатор за същата катедра, както и с Александра Гечевич, ръководител на отдел „Международно сътрудничество“.

В резултат на проведените разговори беше договорено подписването на междуинституционален „Еразъм“ договор в областите на социологията и историята, както и възможност за включване на психологията и икономиката на следващ етап. Общата смесена интензивна програма бе особено важна част от преговорите, като се постигна съгласие такава да бъде осъществена следващата година под формата на лятна школа.

Д-р Димитър Карамитев с хърватските колеги

Рекорден брой кандидат-студенти. 7122 души са избрали пловдивската алма матер

От стр. 1

Общият брой на отличните оценки от редовната изпитна сесия е 275, от които 160 са пълните шестици. Най-много оценки 6,00 са получени по английски език – 47, а общият брой на отличните оценки по предмета е 84. Оценки „много добър“ и „добър“ са получили съответно 362 и 353 кандидати. Със среден резултат са 265 кандидати, а оценка „слаб“ са получили 382 души.

След второто класиране Пловдивският университет запълни 79% от общия акредитиран план. Това прави 2544 първокурсници по държавна поръчка. Записани са и 581 нови студенти в платена форма.

Най-високи минимални балове при втория етап на приема в ПУ са отчетени в три специалности. Начело по този показател е спец. „Педагогика на обучението по физическо възпитание“, редовно обучение (мъже), държавна поръчка, с 34,01 минимален бал. Следва „Право“, редовно обучение (жени), държавна поръчка, с 33,68. На трета позиция с 33,50 минимален бал е „Психология“, задочно обучение, държавна поръчка.

Все още не се е провел изпитът по „Актьорство за драматичен театър“. По традиция в ПУ „Паисий Хилендарски“ той се провежда през месец септември в три конкурсни кръга в три последователни дни. През тази година определените дати са 11, 12 и 13 септември (Повече информация може да прочетете на стр. 13).

„Еразъм“ студенти се включиха в традиционната инициатива за засаждане на дърво в университетския кампус

На 10 юни екипът на отдел „Международно сътрудничество“ за трета поредна година покани „Еразъм“ студентите на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, партньорите си от ESN, преподаватели и колеги да засадят дърво в университетския кампус.

Студентите бяха приветствани от доц. д-р Борян Янев – институционалният „Еразъм“ координатор и заместник-ректор по международна дейност и връзки с обществеността. Димитър Карамитев от отдела разказа, че събитието стартира като инициатива през Европейската година на младежта и се превърна в традиция за символично сбогуване с участниците в програмата „Еразъм+“ в Пловдивския университет. Той отбеляза, че след засаждането на върба и липа тази година идва ред на брезата – дърво с богата символика, различаваща се в различните култури.

Всички присъстващи се включиха в засаждането, след което в неформална обстановка обсъдиха впечатленията си от обучението в Пловдивския университет, както и предстоящи инициативи и текущи въпроси.

КРЪГЛА МАСА

Българистиката в Унгария днес – между традицията и новата опитност на дигиталната ера

Докт. Весела ГАНЕВА

В Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе кръгла маса на тема „Българистиката в Унгария днес – между традицията и новата опитност на дигиталната ера“, реализирана благодарение на екипа, работещ по Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“, с ръководител проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева. Кръглата маса, проведена на 3 юни 2024 година, е третото събитие от поредица подобни инициативи, заложени в програмната дейност на екипа по проекта.

Участниците в кръглата маса

Целта на този научен форум беше да се обсъдят предизвикателствата и перспективите пред преподаването на университетско равнище на български език, литература и култура в чужбина и конкретно в Сегед и Будапеща, Унгария. Поради новите геополитически реалности в света през последните три десетилетия се наблюдава по-слаб интерес към българистиката и изместването ѝ към периферията на научния диалог от страна на различни други европейски проблеми. В резултат на това колегиумът извън границите на България сериозно намалява и все повече млади чуждестранни учени се ориентират към изучаването на други славистични и балканистични профили. В тази връзка Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП „Българистика“) отговаря на необходимостта от целенасочена подкрепа на българистиката като привлекателна научноизследователска област за чуждестранни учени, акцентираща основно върху българския език и литература, българската история, изкуство, наука и култура (вкл. етнография и фолклор).

Имаше сериозен интерес към форума, Заседателната зала в Ректората беше буквално препълнена от преподаватели българисти и докторанти филолози. Кръглата маса беше открита от декана на Филологическия факултет проф. д.ф.н. Константин Куцаров, който изрази своята подкрепа за членовете на екипа и подчерта важността на дейностите по програмата. Той припомни на присъстващите, че българистиката в Унгария има многогодишна традиция, и призова за продължаване на успешното сътрудничество.

Ръководителят на екипа на Пловдивския университет проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева обобщи свършената до момента работа, акцентирайки върху контактната мрежа между българистите – посока, по която екипът на Пловдивския университет работи от началото на дейността си. Тя сподели с присъстващите, че моделът на работа се основава на диалогичност на всички равнища. Проф. Липчева представи пред аудиторията постиженията на екипа, сред които се откроя работата с млади учени. Тя посочи, че до този момент четирима докторанти от Виена, Варшава, Лодз и Италия са имали възможност да специализират в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и да публикуват свои научни разработки. Ръководителят на проекта изброи и вече състоялите се интердисциплинарни семинари от утвърдени българисти –

Българистите от Унгария заедно с декана на Филологическия факултет проф. Константин Куцаров и проф. Любка Липчева-Пранджева

преподаватели от различни европейски учебни заведения, като проф. Илияна Кръпова, проф. Георги Минчев, проф. Хана Гладкова и други. Проф. Липчева илюстрира идеите на екипа, включени в новата опитност за дигитализация, и запозна присъстващите с интересните възможности за създаването на интерактивна виртуална карта, която да свързва всички хора по света, имащи интерес към българистиката.

Ръководителят на проекта припомни, че организирането на кръглите маси е шанс да се популяризира българският език и да се създаде трайно сътрудничество, което да предизвика интерес във веригата на поколенията, без компетенциите да се прекъсват. Проф. Липчева даде за пример дейността на колегите в Унгария и изрази своята благодарност към присъстващите преподаватели, които развиват в продължение на много години българистиката в Будапеща и Сегед.

Първият гост, д-р Мария Дудаш, представи пред аудиторията презентация на тема „Българската филология в университета „Лоранд Йотвьош“ в Будапеща“. Тя разказа накратко за спогодбата за сътрудничество между България и Унгария, датираща от 1947 г. Д-р Дудаш обясни актуалната ситуация на преподаване на българския език в учебните програми на университета. В бакалавърските програми българският език се изучава като профил заедно с българска литература към специалността „Славистика“. Същевременно той може да бъде избран и от други специалности в други факултети.

Д-р Дудаш разказа на присъстващите за интересната инициатива, наречена *Пътуваща конференция*. Тя обикновено се организира през месец септември, когато всеки член на катедрата пътува в различни градове в Унгария и представя своите разработки, свързани с българския език и българската култура. Д-р Дудаш подчерта, че ежегодно в продължение на над десет години се организира международна конференция за млади слависти.

Д-р Моника Фаркаш Барати, преподавател от Сегедския университет в Унгария, разказа за интереса към изучаване на български език от страна на студентите и за развитието на дисциплината през годините. Тя постави акцент върху първия открит лекторат по български език през 1980 г. Открои наличието към момента на бакалавърски, магистърски и докторски програми, в които присъства изучаването на български език. Д-р Барати представи подробна програма по изучване на дисциплини в бакалавърската програма, като например упражнения по българска граматика, развитие на комуникационни умения, четене и писане, история на българската литература и култура, както и изучаване на съвременен български език (фонетика, морфология, синтаксис) и други. В магистърската програма са допълнени като надграждащи дисциплини история на българския език, старобългарски език и други. Студентите в Сегедския университет имат възможност да започнат обучението по български език от различни нива: български език

На стр. 7

Министър Цоков откри нова зала на Университетския център за иновативни образователни технологии

На 11 юни 2024 г. министърът на образованието и науката проф. д-р Галин Цоков откри нова зала към Университетския център за иновативни образователни технологии в Новата сграда на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

„С радост приех поканата да дойда на откриването на залата в този център, защото той дава още една възможност за промяна в подготовката както на студентите – бъдещи учители, така и на квалификацията на учители. Смисълът на проекта е именно насочване на обучението и квалификацията към изграждане на компетентности в смесена среда – нещо, което е свързано с всички съвременни технологии и тенденции в подготовката на бъдещите учители“, заяви проф. Цоков. Той подчерта, че тези центрове помагат и за въвеждането на дуално обучение във висшето образование.

Проф. Румяна Танкова и проф. Галин Цоков откриха тържествено новата зала

Залата е оборудвана с интерактивни презентационни системи за обучение по ИКТ базирани иновативни образователни технологии. Средствата са осигурени от МОН чрез Националната програма „Повишаване компетентностите на преподавателите от държавните висши училища, подготвящи бъдещи учители“, в която участва Пловдивският университет.

Проф. д.п.н. Румяна Танкова представи програмата и отбеляза, че по нея са проведени редица квалификационни курсове по темите „Прилагане на компетентностния подход в обучението на студенти“ и „Използване на дигитални образователни технологии във висшето училище“. До този момент са обучени общо 211 академични преподаватели. Голяма част от тях са актуализирали своите учебни програми с оглед на тези иновации.

С ресурсното осигуряване на процеса за обновяване на академичния стил на преподаване в Пловдивския университет се ангажира Университетският център за иновативни образователни технологии. Засега той е активен в две основни направления – усъвършенстване на изградената система за отдалечено наблюдение на уроци в реална среда (т.нар. онлайн хоспитиране на студентите педагози) и разрастване на електронната платформа „ab-ucha.bg“, чрез която университетски преподаватели споделят дигитални образователни ресурси с учители от българските неделни училища в чужбина.

На откриването на залата присъстваха заместник-ректорите на Пловдивския университет проф. д-р Теменужка Йовчева и проф. д-р Владимира Ангелова, както и представители на академичното ръководство, преподаватели и студенти.

Българистиката в Унгария...

От стр. 6

за начинаещи, български език за напреднали. Д-р Барати разказа и за интересни инициативи, които катедрата традиционно организира, като научния форум *Българистични четения* в Сегед, *Дни на българската култура* (част от ежегоден културен фестивал), по време на които има фотоизложби, концерти, литературни вечери, прожекция на филми и други мероприятия.

Д-р Григор Григоров, дългогодишен лектор по български език в Минск, Букурещ, Сегед и други европейски градове, благодари на организаторите на проекта за провеждането на тази кръгла маса и изрази мнението, че не са много възможностите за диалог между различните университети, съхраняващи българистиката. По неговите думи висшите учебни заведения, в които се преподава български език и литература, са острови, свързващи нашия език и култура със света.

След интригуващото представяне на гостите дойде време за дискусията, в която се включиха гости и членове от проекта ННП „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ от Пловдивския университет. Доцент д-р Ани Кемалова изказа своите благодарности към унгарския екип и зададе интересния въпрос от какво е провокиран изборът на студентите да изберат да изучават български език, дали те имат български корени, или не. Моника Барати отговори, че в много голям процент от случаите не става дума за студенти с български произход, а за унгарци, които намират нашия език за екзотичен и интригуващ. Тя обясни, че българите, които са родени в Унгария, посещават неделни училища и не проявяват особен интерес към университетско обучение по майчиния си език.

Деканът на Филологическия факултет проф. д.ф.н. Константин Куцаров отправи въпросите си към д-р Мария Дудаш във връзка със защитените от унгарското правителството специалности, сред които попада и българският, а също и за метода на преподаване на българистичните дисциплини. Д-р Дудаш разясни, че винаги се използва език посредник, в случая унгарски, без който преподаването е затруднено, тъй като студентите не разбират добре и много бързо губят интерес. Д-р Моника Барати допълни, че граматиката основно се преподава на унгарски, а избягването на език посредник е възможно на по-високите нива (B1, B2).

В обсъждането на важните въпроси на перспективата за развитието на българистиката в чужбина освен гостите от Унгария и членовете на екипа (проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева, доц. д-р Ани Кемалова, доц. д-р Фани Бойкова, доц. д-р Соня Александрова, д-р Борислава Петкова и др.) се включиха и много от присъстващите на кръглата маса, които имат отношение към темата, в това число и преподаватели от Департамента за езиково и специализирано обучение на Медицинския университет – Пловдив. Те споделиха конкретни проблеми от опита си и поискаха съвет от гостите от Унгария, които предложиха интересни идеи за разрешаването на казусите. Екипът на Пловдивския университет по ННП „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ планира до края на 2024 година да бъде организирана още една кръгла маса – през есента, както и да се продължи диалогът между членовете на проекта и представителите на други чуждестранни университети, за да се постигне устойчивост при обмена на идеи и практики между българистите зад граница и тези в България, които споделят една обща мисия.

Участниците в проекта са убедени, че обменът на идеи и практики между българистите зад граница и тези в България е важна стъпка към осъществяването на целите на Националната научна програма за възстановяване на позициите и утвърждаване на българистиката в чужбина; за насърчаване на научните изследвания по българистика; за преодоляване на негативните стереотипи и нагласи към страната ни и др. Също така ще спомогне за увеличаване на интереса към изучаването на български език, литература и култура в други държави, което ще допринесе за затвърждаването на ролята и приноса на България в европейската култура.

Кръгла маса на тема „Кодификации и кодекси“

На 23 май 2024 година в Пловдив се проведе едно значимо академично събитие – международната кръгла маса „Кодификации и кодекси“, организирана съвместно от Българската група на Асоциация „Анри Капитан“ на приятелите на френската правна култура и от Юридическия факултет (ЮФ) на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Чрез кръглата маса се отбелязаха две важни постижения на човешката духовност – 24 май, Денят на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност, както и 220 години от влизането в сила на Френския граждански кодекс. Освен постижения те са от своя страна и трамплин към следващи върхове в човешкия напредък.

Участниците бяха приветствани от името на ректора на Пловдивския университет проф. д-р Румен Младенов, от декана на ЮФ доц. д-р Даниела Дончева, от г-н Севдалин Божиков – дългогодишен съдия и носител на Ордена на академичните палми, от президента на Асоциацията „Анри Капитан“ проф. Филип Дюпишо, както и от председателя на Управителния съвет на Българската група на Асоциацията проф. д.ю.н. Малина Новкиришка. Бяха прочетени поздравителни адреси от докторите хонорис кауза на Пловдивския университет (избрани по предложение на Юридическия факултет) проф. Антонио Фернандес де Бухан и чл.-кор. проф. д.ю.н. Цанка Цанкова, която е и председател на Научния съвет на Българската група на Асоциация „Анри Капитан“.

Момент от работата на кръглата маса

Същинската научна част на кръглата маса беше разделена на два панела[1] – сутрешен и следобеден, с модератори съответно доц. д-р Ангел Шопов и доц. д-р Ярослава Генова. Разисквания протекоха основно на френски и английски език, тъй като почти половината участници бяха от чужбина. Отделни презентации бяха изнесени и на български език.

В първия панел на научния форум[2] бяха разгледани общи въпроси и исторически аспекти на кодификациите и кодексите в гражданското право. Докладът на президента на Асоциацията проф. Дюпишо от Университета Париж 1, Пантеон-Сорбона, Франция[3], беше посветен на съставянето на Френския граждански кодекс (ФГК), на влиянието му върху другите национални кодификации, както и на съвременния европейски кодификационен процес. Докладчикът подчерта успеха на кодификациите в Европа, чието начало поставя ФГК, след което проследи влиянието на неговия модел не само на Стария континент. Съвременната перспектива беше илюстрирана от проекта за Европейски търговски кодекс, подготвен от Асоциация „Анри Капитан“.

Вторият ключов докладчик, проф. Жан-Филип Дюнан от Университета в Нюшател, Швейцария[4], проследи влиянието на Френския граждански кодекс върху процеса на гражданската кодификация на Швейцария. Проф. Дюнан разгледа този процес както на кантонално, така и на федерално ниво, посочи също и научната комуникация между редактора на проекта за Швейцарския граждански кодекс проф. Южен Юбер (Ойген Хубер) и неговите френски колеги.

Тематиката на следващите доклади беше подобна, вследствие на което те „обрисуваха една пъстра картина“ на кодификационните процеси главно на европейския континент. Тази картина даде представа както за тези процеси в България, Украйна, Румъния, така и за историческата перспектива на кодификациите от Древния Рим до наши дни.

Във втория панел на научния форум се разискваха множество теми, посветени на съвременните кодекси и кодификации. Една от централните остана частноправната проблематика – национална и международна. Стана дума например дори за гражданските кодекси на Перу и Китай; за моделите на вписвания при недвижимите имоти; за кодифицирането *de lege ferenda* на интелектуалната собственост и потребителското право, *de lege lata* – на мерките за подкрепа на уязвимите лица, включително и за кодифицирането на международното частно право в национален и европейски мащаб. Не останаха без внимание и кодификационните въпроси на публичното право – на изборното право, на наказателното и наказателно-изпълнителното право и други.

Във форума, продължил през целия ден в Ректората на университета, както и онлайн, взеха участие двадесет и осем учени от над 10 различни университети и научни институции в България, Италия, Франция, Румъния и Швейцария. Освен че чрез кръглата маса много успешно се отбелязаха двата повода за нейното провеждане[5], тя беше и място, на което учени и изследователи обмениха идеи и представиха множество гледни точки за различните аспекти от кодификационните процеси и резултатите от тях – самите кодекси. Заслужава да се отбележи и сподели удовлетворението на проф. Дюпишо, че празнува за първи път тази годишнина на ФГК именно в Пловдив – дори във Франция до момента тя е останала почти неотбелязана.

Събитието се проведе с подкрепата на Факултетния студентски съвет и на Пловдивската адвокатска колегия, на които организаторите изказват своята благодарност.

Кръглата маса беше и първата научна проява на новоучредената Българска група на Асоциация „Анри Капитан“[6]. Групата вече има своя е-поща и профил във фейсбук. Нейни членове са поканени наесен в Букурещ да обсъждат бъдещи инициативи за региона на Балканите. *Нека се множат нейните прояви и последователи!*

Ас. д-р Николай ПАВЛЕВЧЕВ и ас. Методи ТОДОРОВ

---

[1] Програмата, резюметата и други материали са достъпни от https://law.uni-plovdiv.bg/bg/2024/03/13/кръгла-маса-кодификации-и-кодекси-table-ronde/ .

[2] Може да се проследи на видеозапис (времетраене 2 ч. и 50 мин.) от https://drive.google.com/file/d/17bOLr9Ns5O6hpVNmosNVIFqsk68Xu_Z7/view?usp=sharing

[3] Може да се проследи на видеозапис (времетраене около 25 мин.) от https://drive.google.com/file/d/10YOZ2LtrDeusksIw3pRHU-lIPzE-CxZZ/view?usp=sharing

[4] Може да се проследи на видеозапис (времетраене около 22 мин.) от https://drive.google.com/file/d/1NMt5ytOWflUyETjvpgwhkqu0Msnq3Y1U/view?usp=sharing

[5] За това свидетелства интересът към участието онлайн, както и одобрението на новината за кръглата маса от десетки последователи на профилите на Асоциация „Анри Капитан“ в трите популярни социални мрежи. Припомняме, че Асоциацията има национални групи в около 50 държави по света.

[6] Повече информация за групата вж. у Пангев, Й. Създаване на българската група към Асоциацията на приятелите на френската правна култура. – Правна мисъл, 2023, № 3, 89 – 91 (https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1240116); Пангев, Й. Създадена бе българска група към Асоциацията на приятелите на френската правна култура. – Пловдивски университет, 2024, бр. 1 – 2, с. 12 (https://uni-plovdiv.bg/uploads/site/vestnik/2024/Vestnik - br. 1-2 2024.pdf); както и на https://law.uni-plovdiv.bg/bg/2024/02/15/създаване-на-българската-група-към-ас/

Тържествената промоция на абсолвентите от випуск 2023 на Юридическия факултет

На тържествена церемония в Спортната зала на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ 60 абсолвенти от Юридическия факултет получиха своите дипломи, като 13 от тях завършиха с отличен успех. От името на ректора на университета проф. д-р Румен Младенов и от името на академичното ръководство абсолвентите бяха приветствани от заместник-ректора по акредитационна дейност проф. д-р Станимир Кабаиванов.

Промоцията на абсолвентите беше събитие и за техните преподаватели и близки

Беше прочетен поздравителен адрес от г-н Румен Радев – президент на Република България. Приветствия към дипломантите и техните близки отправиха официалните гости от пловдивските съдилища, прокуратура, органи на изпълнителната власт и Адвокатска колегия – Пловдив.

Ръководството на факултета и официалните гости

Специални поздравления и пожелания за професионални успехи отправи деканът на Юридическия факултет доц. д-р Даниела Дончева. Отличничката Маргарита Кърмова поздрави колегите си по случай успешното завършване.

В рамките на церемонията се проведе традиционният ритуал по полагане на Галилеевата клетва, в която абсолвентите се заклеха да пазят името на Университета, да защитават достойно професионалната си подготовка и да използват научните си познания единствено за добро, за напредък и хуманизация на света.

Церемонията продължи с тържествено връчване на дипломите, а отличниците получиха и награди от Пловдивския университет, Адвокатска колегия – Пловдив, издателство „Сиела“ и фирма „Явлена“.

Поредна успешна година за Клуба на мениджъра

Снежина СУЛЕВА
председател на Клуба на мениджъра

С радост и гордост обявяваме, че Клубът на мениджъра към Факултета по икономически и социални науки на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ завършва още една изключително успешна академична година. През последните месеци нашият клуб бе активен участник в над 20 събития, демонстрирайки ангажираност и професионализъм.

По инициатива на Клуба на мениджъра и с подкрепата на Студентския съвет за поредна година успешно проведохме благотворителен базар. Събраните средства бяха дарени за лечението на 20-годишния Милко, с което доказахме, че общността ни е силна и състрадателна.

Сред най-значимите ни постижения през последната академична година е съорганизацията на третия сезон от Start-up академията и Националния конкурс за финансиране на старт-ъп проект от бизнес ангел. Тези инициативи не само подкрепят младите предприемачи, но и вдъхновяват студентите, докторантите и преподавателите от университета.

Тази година наши гост лектори бяха личности, които често виждаме по телевизията и в социалните мрежи. В поредицата „Пътят към успеха“ поканихме различни представители от бизнес сферата, които споделиха своите знания и опит по теми като дигитален маркетинг, серийно предприемачество, изграждане на онлайн присъствие, финансова грамотност и десетки други. Наши лектори бяха Станислав Цанов, Димитър Калайджиев, Васил Чакърдъков, Александър Иванов, Васил Ралчев, Велизар Величков и много други. Записи от всички публични лекции, проведени през текущата академична година, са достъпни в YouTube канала на клуба. Насърчаваме всички, които искат да се запознаят с тези вдъхновяващи дискусии, да ги изгледат.

Клубът на мениджъра изпраща една изключително ползотворна година и се подготвя за още по-вълнуващи събития през следващата. За да бъдете първите, които ще научават за новите ни събития и десетките изненади, които сме ви подготвили, последвайте ни в социалните мрежи – Facebook, Instagram, TikTok и YouTube.

С радост ви съобщаваме, че през новата година ще има много подаръци и награди, осигурени от нашия нов партньор. Заедно ще работим за едни много вълнуващи месеци, започвайки още в началото на октомври с традиционния Welcome Day, който Клубът на мениджъра организира.

Участници в събитията, организирани от Клуба на мениджъра

Очаквайте ни и се присъединете към нашата общност за още една година, изпълнена с вдъхновение и успехи!

До нови срещи!

Две значими научни събития, организирани от Центъра по технологии към Пловдивския университет

През последните месеци Центърът по технологии към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ стана домакин на две значими научни събития, привличайки водещи учени и изследователи от различни страни. Двата семинара са организирани от екипа по хемоензимна катализа към проект ДУЕкоС и са част от изпълнението на научната програма. Събитията се проведоха в сградата на Центъра по технологии на ПУ „Паисий Хилендарски“ и предоставиха уникална възможност за обмен на знания и иновации в областта на биосензорите, биотехнологиите и молекулярната ензимология.

Семинар на тема „Биосензори и биотехнологии“

На 6 юни 2024 г. се проведе научен семинар по проекта ДУЕкоС с участието на учени от Полската и Украинската академия на науките. Събитието беше с фокус върху биосензорите и биотехнологиите и включваше вдъхновяващи лекции и задълбочени дискусии. Сред гост лекторите бяха д-р Наталия Стасюк от Полската академия на науките и д-р Олга Демкив от Украинската академия на науките, които споделиха своите изследвания и опит в областта.

Лекцията на проф. Стасюк беше на тема „Наноензимите като функционални елементи за биосензори“ и в нея се изтъкна важността на научните изследвания в областта на биосензорите във връзка с нарастващите потребности от тестове за бърза диагностика на множество значими за човечеството заболявания, както и от бързи тестове за контрол на качеството на храните и питейната вода в контекста на нарастващото население на Земята и все по-осезаемите проблеми с промяната на климата. Пробивът в разработването на ново поколение биосензори ще осигури висока чувствителност и селективност на тестовете, бързина на провеждане на анализите и икономичност. Интересен пример за приложение на биосензорите е проследяване на нивото на аминокиселината аргинин в кръвта като важен фактор при клинична диагностика, контрол на ензимотерапия при някои видове рак.

Момент от работата на семинара „Биосензори и биотехнологии“

На семинара докторант Ангел Пешков представи своите последни резултати по имобилизиране на ензимите лаказа и каталаза, които са част от разработвания прототип на биосензор под ръководството на доц. д-р Нина Димчева.

Участниците активно се включиха в дискусиите след семинара, обменяйки идеи и задавайки въпроси към лекторите.

Workshop на тема „Молекулярна ензимология“

На 8 юли 2024 г. в Центъра по технологии се проведе поредният вълнуващ workshop, този път посветен на молекулярната ензимология. Специален гост на събитието беше проф. Пиер Монсан, изтъкнат френски биохимик, предприемач, доктор хонорис кауза на Пловдивския университет, почетен професор в Националния институт по приложни науки и директор на прединдустриалния демонстратор Toulouse White Biotechnology в Тулуза, Франция.

Проф. Монсан сподели своите задълбочени познания и опит в областта, като привлече вниманието на участниците с интересни факти и нови открития. Професор Монсан представи резултати за промяна на каталитичните свойства на ензимите глюканзахараза и амилозахараза чрез използване на метода на насочена еволюция. Освен това беше демонстрирано значението на тези научни изследвания както за фундаменталната наука при изучаване на молекулните механизми на действие на ензимите, така и тяхното приложение при ензимен синтез на пребиотични олигозахариди и модифицирани молекули на антиоксиданти за подобряване на тяхната водоразтворимост. Интересен пример за специфичното приложение на тази нова техника е получаването на ваксини на базата на модифицирани олигозахариди срещу патогенния микроорганизъм Shigella, причиняващ стомашно-чревни разстройства.

Участниците във второто събитие, организирано от Центъра по технологии

Сред лекторите беше и д-р Станимира Ангелова от екипа на Центъра, която представи своето проучване и напредък в областта. Д-р Ангелова сподели опита на екипа по хемоензимна катализа за получаване на мутантни ензими на гликозилтрансферазата, които имат способността на гликозилират специфичните структури на полифенолните антиоксиданти като кверцетин. Крайната цел е да се подобрява тяхната водоразтворимост, което ще подобри усвояемостта им от клетките на човешкия организъм.

След основните презентации участниците се включиха в оживени дискусии, обменяйки идеи и задавайки въпроси към лекторите.

Двата семинара, проведени в Центъра по технологии към Пловдивския университет, представиха важността на научния обмен и сътрудничество в областта на биосензорите, биотехнологиите и молекулярната ензимология. Събитията събраха водещи учени и изследователи, които споделиха своите знания и опит, и допринесоха за развитието на тези иновативни области. Центърът по технологии продължава да бъде важно научно място, което подкрепя иновациите и научните постижения.

За повече информация и актуални новини можете да следите LinkedIn страницата на Центъра по технологии, както и новосъздадената страница във Facebook. Присъединете се към нашата онлайн общност и бъдете в течение с последните научни събития и постижения!

Проф. д-р Илия ИЛИЕВ
директор на Центъра по технологии
и ръководител на екипа по хемоензимна катализа

„Живописна България – интердисциплинарни диалози в чужд контекст“ с фокус върху чешки

Йоанна ГУДАЛОВА

Втората научна конференция, организирана в рамките на Международната академична програма „Живописна България“ (етап III), бе на тема *„Живописна България – интердисциплинарни диалози в чужд контекст“ с фокусен език чешки*. Научното събитие се проведе в град Прага, Чехия, на 20 и 21 юни тази година, а в него се включиха 29 участници (студенти, докторанти и техните научни ръководители) от 8 различни държави.

Домакин на събитието беше Българският културен институт в чешката столица, чиято великолепна изложба „България и мозайките“ придаде допълнителна тържественост на атмосферата. Начало на събитието поставиха проф. д-р Теменужка Йовчева, заместник-ректор по научноизследователската дейност в Пловдивския университет, проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева, ръководител на научната програма, и г-н Володя Гоцев, директор на института. В думите на тримата се открои радостта от присъствието на българисти от целия свят, което е доказателство за съществуващия силен интерес към българския език, литература и култура. Проф. Йовчева постави акцент върху това, че в програмата си взаимодействат 10 университета от различни страни, което е предпоставка за добрата комуникация между българистите по света и изграждането на своеобразна българистична мрежа от учени. Проф. Любка Липчева от своя страна изказа благодарност от името на целия екип към директора на Българския културен институт в Прага за гостоприемството и отзивчивостта при организацията на събитието. В отговор на думите на проф. Липчева Володя Гоцев увери присъстващите, че в лицето на Българския културен институт могат да открият свой партньор при бъдещи научни инициативи в Чехия.

Проф. Теменужка Йовчева приветства участниците в конференцията. Вдясно е проф. Любка Липчева-Пранджева

Момент от работата на форума

След тържественото откриване международната конференция продължи с научната част, включваща четири заседания, ръководени съответно от проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева, проф. д-р Людмил Димитров, д-р Ася Асенова и доц. д-р Гинка Бакърджиева. В научните доклади се направиха съпоставки между българската и словенската поезия („Присъствието на морето в съвременната словенска поезия и у Христо Ботев“, с автор Андраж Стевановски), беше откроен образът на Рила в творчеството на Иван Вазов („Рила в пътеписите на Иван Вазов“, с автор Тициана ди Феличе), обърна се специално внимание на българския модел за святост през личността на Иван Рилски („Личността на Иван Рилски и българският модел за святост“, с автор Стефан Немед). Голям интерес предизвикаха и докладите за връзката на Емилиян-Станевото творчество с богомилството („Богомилството през призмата на Емилиян Станев“, с автор Михал Фучик) и за образа на змея във фолклора, литературата, изобразителното изкуство на 20-те години на 20. век (автор Клое Гаши). Интензивна дискусия породиха и докладите на студентите и докторантите от България, които се опитаха да представят на аудиторията позабравени, алтернативни или просто периферни за българската литература феномени („Българската естрадна култура и бардът Недялко Йорданов“, с автор Николай Мъглов, „Превъплъщенията на един съвременен фланьор“ от Силвия Николова и др.).

Последното заседание беше изцяло посветено на съвременните изследователски постижения на българистиката в Чехия. Д-р Ярослав Отченашек, д-р Марцел Черни, д-р Якуб Микулецки и доц. д-р Гинка Бакърджиева споделиха плода на своите усилия в посока към популяризирането на българския език и литература извън граница. Те представиха научните трудове с българистична тематика, които са публикували през последните пет години. Доц. Бакърджиева запозна аудиторията с добрите практики в обучението по превод и показа някои периодични издания на български език в Чехия. Д-р Марцел Черни продължи казаното от доц. Гинка Бакърджиева с разказа за книгата „Полунощни истории. Антология на българския диаболизъм“, а д-р Отченашек изненада участниците, като подари на всеки екземпляр от книгата „Речник на термините от словесния фолклор. България“. Заседанието бе закрито с доклада на д-р Микулецки, който пренесе гостите в основните центрове на българската емигрантска литература по времето на социализма в България.

Международната научна конференция в Прага завърши с вечерна разходка по река Вълтава и пожелания за също толкова ползотворна работа през предстоящата пътуваща конференция, която ще се осъществи през септември в България.

ЛЮБОПИТНО

Данък „Въздух“

Навярно се е случвало, ако не вие да го кажете, то някой друг да го изрече в знак на протест срещу високите налози, че само данък „Въздух“ не плащаме. Оказва се обаче, че нещо такова вече е имало в човешката история.

Във Византийската империя се е смятало, че въздухът трябва да принадлежи на всички граждани. Когато богатите хора строели високи сгради, те всъщност заемали значителна част от въздушното пространство.

В резултат на това тези граждани трябвало да плащат данък на държавата за това, че консумират повече въздух от останалите.

Обучителен семинар, свързан с изготвянето на доклади за самооценка при акредитацията

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ бе домакин на проведения на 19 юни 2024 г. обучителен семинар на тема „Доклад самооценка и възможни доказателства – основни акценти“. В семинара, организиран от Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА), взеха участие взеха над 150 преподаватели от ПУ, както и ректори и заместник-ректори на други пловдивски висши училища.

Важни теми, свързани с новите изисквания и промени в акредитационния процес, бяха представени пред аудиторията от проф. д-р Елиза Стефанова – председател на НАОА, проф. д.н.к. Мария

Проф. Мария Шнитер и проф. Елиза Стефанова представят новостите в НАОА

Шнитер – заместник-председател на НАОА, и доц. д-р Мария Кехайова-Стойчева – член на Акредитационния съвет на НАОА. В своите експозета лекторите разясниха причините и целите на актуализацията на стандартите и критериите за акредитация, както и методиката и процеса на оценяване.

Представени бяха нови формуляри за доклад самооценка и методически насоки за тяхното попълване. Специално внимание беше обърнато на формулярите за първични данни, които ще се прилагат към докладите. Беше подчертано значението на изцяло електронното подаване на документи, което ще улесни процеса и ще гарантира по-голяма ефективност, за което е необходимо и стриктно спазване на сроковете и на графика за подаване на данни.

Лекторите акцентираха също така върху важността на прецизното подаване на данни от висшите училища към Националния център за информация и документация (НАЦИД) и Рейтинговата система, както и внимателното попълване на формулярите с първични данни по количествените индикатори.

Обсъден беше подходът към подбора на доказателствени материали, свързани с количествените и качествените индикатори по критериите и съответните стандарти. Подчертано бе и значението на аналитичния характер на доклада самооценка, както и нуждата от синтезирано съдържание и ограничен обем на докладите.

Семинарът предостави на участниците ценна информация и практически насоки за подготовка на доклади самооценка и доказателства в съответствие с новите изисквания. Очаква се тези промени да повишат качеството на акредитационния процес и да допринесат за подобряване на висшето образование в България.

ИНОВАТИВНО ИНОВАТИВНО

Открит урок под формата на ученическа научна конференция

Илиян КАРАБОЙЧЕВ

На 10.06.2024 г. в 323. аудитория на Пловдивския университет се проведе открит урок на тема „Ученическа научна конференция“, в който учениците от VI „г“ клас представиха своите научни статии на различни теми. Откритият урок е резултат от зададена проектна дейност, която продължи повече от една година и в рамките на която учениците навлязоха в света на науката, създадоха свои открития, изследваха процеси и явления.

Участниците бяха разделени в две групи, като тяхна крайна цел беше да напишат научна статия. Първата група работи в областта на историята и резултатът от нейната работа е статията „България във войните за национално обединение“, а втората – в областта на езикознанието, като тяхната статия бе озаглавена „Грамотността като фактор в съвременния свят“.

Проектната дейност завърши с представяне на резултатите от работата на двете групи в академичната обстановка на Пловдивския университет, като специални гости бяха доц. д-р Красимира Чакърова, доц. д-р Фани Бойкова, гл. ас. д-р Красимира Танева, д-р Радостина Колева, д-р Красимир Витларов, г-н Георги Делов и родители на учениците от VI г клас, както и любители на науката.

За нас беше чест и удоволствие, че показахме как ученици в шести клас могат да създават наука, да я представят, да мотивират, да вдъхновяват! Благодарим на всички гости, че станахте част от нашия научен празник!

Младите учени и техният преподавател Илиян Карабойчев

Режисьори с признание и в чужбина са новите ръководители на първокурсниците от спец. „Актьорство за драматичен театър“

Доц. д-р Петър Одажиев и доц. д-р Валерий Пърликов ще бъдат новите ръководители на първокурсниците от класа „Актьорство за драматичен театър“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Това съобщи проф. д-р Владимира Ангелова – декан на Педагогическия факултет и заместник-ректор на висшето училище.

„Доверяваме се на екип от квалифицирани професионалисти в областта на сценичните и екранните изкуства, които комбинират задълбочено експертно лабораторно обучение с интердисциплинарни практически възможности“, коментира избора им проф. Ангелова.

Доц. д-р Петър Одажиев

Доц. д-р Петър Одажиев е режисьор и преподавател с богат изпълнителски и постановъчен опит в областта на сценичните и екранните изкуства. Той е завършил НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, София, специалност „Кино и тв режисура“. Защитил е докторска дисертация по кинознание, киноизкуство и телевизия в Института за изследване на изкуствата при БАН. Специализирал е в Колумбийския университет, Ню Йорк (Columbia University), и в Щатския университет на Ню Йорк (SUNY). Доц. д-р Одажиев има дългогодишен опит като преподавател по актьорско майсторство и режисура в Европа и САЩ. Автор е на множество проекти в областта на сценичните и екранните изкуства, показвани и награждавани на авторитетни световни фестивали. Неговият игрален филм „Отвъд границата“ е обявен от Hollywood Reporter за един от десетте най-добри филми от Източна Европа за 2010 година, а „Един киноман в началото на века“ печели наградата за най-добър чуждоезичен филм на Фестивала на независимото кино, Ню Йорк, 2007 г.

Доц. д-р Валерий Пърликов

Доц. д-р Валерий Пърликов е театрален режисьор, сценограф и VJ, завършил НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ – София (специалност „Режисура за драматичен театър“), доцент по актьорство за драматичен театър, доктор по театрознание и театрално изкуство. Реализирал повече от 40 постановки и сценични акции в ДТ – Ловеч, ДКТ – Пазарджик, ДТ Кюстендил, ДТ – Димитровград, „Театър-студио 4 х С“ – София, ДКТ – Шумен, „Ателие VIA NEGATIVA“ – София. Носител на награди за режисура от национални форуми по изкуствата, с множество участия в програмите на национални и международни театрални фестивали. През 2010 г. за целите на развитието и популяризирането на стратегията си за театрална конвенция „Театър-метаезик“, създава ФОНДАЦИЯ КЕРИГМА и лабораторното ѝ пространство за концептуален театър „Ателие VIA NEGATIVA“. Преподавал актьорство за драматичен театър и театрална теория в Театралния колеж „Любен Гройс“ и НБУ, понастоящем – част от екипа на специалността „Актьорство за драматичен театър“ в Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, където ръководи и Ателие „Спонтанна креативност“.

Бакалавърската образователна програма „Актьорство за драматичен театър“ на Пловдивския университет е насочена към обучение на универсални изпълнители, които овладяват както творчески методи, така и практически умения за компетентно изграждане на успешна кариера в областта на театралните и екранните изкуства. Програмата обучава артисти, които развиват в еднаква степен таланта си да обединяват тяло, глас и дух в едно цяло и които със страст и упорита работа творчески, интелектуално и професионално се подготвят за предизвикателствата в изкуството и живота.

Приемните изпити за специалността „Актьорство за драматичен театър“ тази година ще се проведат в три кръга, съответно на 11, 12 и 13 септември 2024 г. Началният им час е 9:00. Изпитната оценка от задължителните държавни изпити за придобиване на професионална квалификация, професия „Актьор“, специалност „Актьорство за драматичен театър“, на училищата по изкуства в страната ще се признава за равностойна на оценките от приемните изпити в същата специалност към катедра „Естетическо възпитание“.

Програмата предоставя на студентите възможност да получат солидна основа в актьорството за драматичен театър, допълнена от структурирана специализирана подготовка за реализация в широк спектър театрални и екранни видове и жанрове. Чрез изучаване на фундаментални актьорски, вокални и танцови методи и техники за изграждане на изпълнителски умения за драматичен театър, музикален театър, кино и телевизия предлагаме начини всеки да открие и развие своята творческа уникалност.

Програмата дава перспектива за развитие на талантливи и амбициозни интелигентни хора с богато въображение, физически и гласови данни, както и всички шансове за успешна творческа реализация на сцената и екрана. Чрез усвояване на фундаменталните принципи на актьорското изкуство и свободното избиране на надграждащи дисциплини от многообразен жанров спектър, студентите получават изключителния шанс сами да определят посоката, в която да задълбочат знанията и уменията си.

Учебният план на специалността предвижда работа с преподаватели с безспорна квалификация и богат професионален опит, съвместни обучения с изявени творци и преподаватели от различни сфери на изкуствата, разнообразни уъркшопове и работни срещи със следните утвърдени имена:

– Проф. Генко Гешев – „Създаване и управление на театрална компания“;

– Деян Донков – „Специфика на работата на актьора в киното“;

– Аня Пенчева – „Подготовка за роля в камерните театрални форми“;

– Яна Маринова – „Актьорът в телевизионната драма“;

– Николай Урумов – „Изкуството на изграждането на комедийния образ“;

– Проф. д-р Велимир Велев – „Интерактивен куклен театър, клоунада“;

– Вили Прагер и Ива Свещарова – „Изкуството на актьора в съвременния пърформанс“;

– Владимир Михайлов – „Изкуството на актьора в мюзикъла“.

Обучението в бакалавърската програма „Актьорство за драматичен театър“ включва и сценични лаборатории: Творческо ателие „АРТЕ“ с доц. д-р Петър Одажиев и Ателие „Спонтанна креативност“ с доц. д-р Валерий Пърликов, както и сценични възможности: участие в представления на водещи театри, като Драматичния театър – Пловдив, Театър „Сълза и смях“ – София, и др.; участие в престижни театрални фестивали, като Международния студентски театрален фестивал „Данаил Чирпански“ и „Малък сезон“ – Театрална работилница „Сфумато“.

Осми научен семинар, организиран съвместно от Химическия факултет и фирма ACM2

Връчена бе награда на името на доц. Веселин Кметов

Доц. д-р Кирил СИМИТЧИЕВ

На 5 юни 2024 г. в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" бе проведен международен научен семинар на тема *„Инструментални техники и методи за химичен анализ – предизвикателства и нови решения"*, организиран съвместно от Химическия факултет и фирма *ACM2 ЕООД* – оторизиран представител в България на *Thermo Fisher Scientific*. Това е осмата съвместна инициатива на организаторите, целяща да представи най-съвременните и иновативни инструментални техники за химичен анализ. Новите инструментални и софтуерни възможности бяха дискутирани от водещи лектори от *Thermo Fisher Scientific* – д-р Miloš Korman, д-р Luka Milivojević и д-р Barbara Bravo. На научния семинар също така бяха представени и два устни доклада от Sergio José Abellán Martín (докторант в Университета в Аликанте, Испания) и доц. д-р Кирил Симитчиев (Химически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски"), както и 35 постерни доклада. Изготвената книжка с абстракти е свободно достъпна на сайта на Химическия факултет (https://blogs.uni-plovdiv.net/argon).

Представяне на фирма ACM2 ЕООД от нейния управител г-н Андон Минков

Лекциите на семинара, проведени в 6. аудитория, предизвикаха интереса на присъстващите

За интереса, който предизвика семинарът, свидетелства значителният брой регистрирани участници (над 150) от институции като Пловдивския университет „Паисий Хилендарски", Аграрния университет – Пловдив, Университета по хранителни технологии – Пловдив, Медицинския университет – Пловдив, Медицинския университет – Плевен, Софийския университет „Св. Климент Охридски", Университета „Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас, институти на БАН (Института по катализ, Института по криобиология и хранителни технологии, Института по обща и неорганична химия, Института по океанология), Института по тютюна и тютюневите изделия, Института по розата и етеричномаслените култури, Изпълнителната агенция „Околна среда" – Пловдив, Изпълнителна агенция „Околна среда" – Стара Загора, РЗИ – Пловдив, РЗИ – Бургас, Изпълнителната агенция по лозата и виното – Пловдив, ОД на МВР – Пловдив, Националния център по обществено здраве и анализи, ВиК ЕООД – Пловдив, *Софийска вода АД*, Енергийна агенция – Пловдив, *АУРУБИС България АД*, *Агрия АД*, *Алименти ЕООД*, *Комихрис ООД*, *КТ Интернешънъл ЕАД*, *Софарма АД*, *Чайкафарма ВЛ АД*, *Адисън Фарма ЕООД* и др.

Научният комитет на семинара извърши класиране на представените постерни доклади, като бяха отличени следните научни разработки:

1-во място:

$PM_{2.5}$, black carbon and PAHs distribution in Bulgaria

Anife Veli, Zilya Mustafa, Stela Naydenova, Elena Hristova, Lenia Gonsalvesh

2-ро място:

Synthesis and spectral characterization of novel indole-containing tris-heterocycles

Elena Milinova, Yordan Stremski, Maria Bachvarova, Desislava Kirkova, Stela Statkova-Abeghe

3-то място:

Formulation of Oil-in-Water Emulsion Utilizing Tobacco Seed Oil

Liliya Stoyanova Stoyanova, Maria Yordanova Angelova-Romova

На семинара бе връчена и специална награда от Студентския съвет на ПУ „Паисий Хилендарски" на името на покойния декан на Химическия факултет доц. д-р Веселин Кметов. Носител на наградата стана Йоана Петрова (студентка от специалността „Медицинска химия", 3. курс) за представения от нея постерен доклад на тема *„New profen ketoamides – synthesis and characterization"*. Постерният доклад е в съавторство с гл. ас. д-р Станимир Манолов, доц. д-р Димитър Божилов, проф. д-р Илиян Иванов, доц. дф Параскев Недялков и доц. д-р Пламен Ангелов.

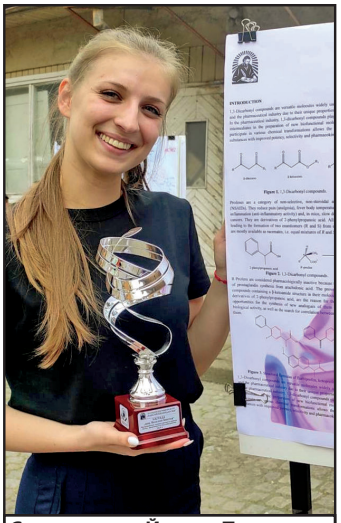
Студентката Йоана Петрова е първият носител на новоучредената награда на името на доц. Веселин Кметов

В рамките на семинара в Химическия факултет бе извършена и демонстрация на анализ на микрополимерни частици с инфрачервена спектроскопия Nicolet iS50 FT-IR / RaptIR, проведена от д-р Barbara Bravo. Посочената инструментална техника бе специално предоставена от фирма *ACM2* за времетраенето на семинара.

Поредната съвместна инициатива на Химическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" и фирма *ACM2 ЕООД* е доказателство за ползотворно сътрудничество между академичните институции и бизнеса, където университетската общност играе ролята на медиатор за популяризиране и трансфер на иновативни методологии от фирмите производители на специализиран инструментариум към действащите специалисти в държавни институции и различни области на индустрията.

Музикална пиеса на Владимир Величков е отличена със световна награда в конкуренция с 20 000 изпълнители

Нов голям успех постигна нашият колега Владимир Величков – преподавател в Педагогическия факултет на Пловдивския университет, композитор и виртуозен кавалджия, който е свирил с някои от най-големите български и световни музиканти.

Владимир Величков

През миналата година той издаде първия си авторски албум, озаглавен *„Пробуждане/Awakening“*, в който си партнира с други известни музиканти – Веселин Койчев, Стоян Янкулов-Стунджи. Нестандартните идеи и виртуозните изпълнения на участниците бяха оценени високо от специалистите и музикалната платформа *Етноклауд* предложи албумът да бъде номиниран за „Грами“ и други награди. Само преди няколко месеца Величков беше отличен с Голямата награда за най-добър бийт албум в света на Американската музикална академия в Лос Анджелис, САЩ, (The Akademia Music Grand Award).

В края на юни 2024 г. отново от Лос Анджелис дойде другото голямо признание – при изключително голяма конкуренция (20 000 произведения от цял свят) едноименната пиеса от албума „Пробуждане“ спечели втора награда, сребърен медал от „Global Music Awards“ за изключителни постижения в соловата инструментална музика. Трябва да отбележим, че златен медал се присъжда само за шоу на живо. Носителите на наградите се определят от жури, съставено от изявени музиканти, композитори и продуценти в различни сфери – композитора и носител на награда „Грами“ Рики Кей, сопраното Дарлийн Колденховен, също отличена с „Грами“, композитора и продуцент Ари Филипс, носител на „Еми“, и др. Призът на „Global Music Awards“ включва и излъчването на отличената пиеса по 20 радиостанции в целия свят – Токио, Лондон, Париж, Сидни, Бостън, Лос Анджелис, Ню Йорк и др.

Припомняме на нашите читатели, че създадената от Владимир Величков формация „Жарава“, в която влизат възпитаници на Пловдивския университет, многократно заемаше първи места в класациите на Етноклауд. Друг съвместен проект с участието на Владимир Величков – музикалният клип със заглавие „Безкрайно незначително“, осъществен с мултиинструменталиста Клуане Такхини – Канада, и един от най-добрите тромпетисти в света – Джеймс Хил, САЩ, зае челни позиции в най-големите музикални платформи – Саундклауд, Етноклауд, и също донесе световна награда – бронзов медал от Global Music Awards през ноември 2023 г.

„ПО-ТИХО, МОЛЯ!“

Науката на достъпен език

През месец май в Актовата зала на СУ „Димитър Матевски“ – Пловдив, се проведоха демонстрационни опити, презентация и беседа за звука. Поканата за гостуването бе отправена към доц. д-р Тодорка Димитрова от Физико-технологичния факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ един месец преди срещата от училищната библиотека, ръководена от г-жа Деана Атанасова. Събитието бе част от програмата на Маратона на четенето и Деня на Земята. Участници в нея бяха ученици от 7., 8., 9. и 10. клас. Координатор на срещата беше дългогодишният учител по физика г-жа Емилия Калайджиева.

Учениците бяха впечатлени от демонстрациите

Гост лекторите демонстрираха пред аудиторията разпространението на звука като вълна, как достига до нас и как се възприема от човешките сетива. Академичните преподаватели потвърдиха теорията за звуковите вълни с различни опитни постановки и демонстрации.

Те обърнаха внимание на комуникацията в животинския свят, която при много видове се дължи на явленията ехолокация и ултразвук – например при прилепи, тюлени, делфини и кучета.

Беше отделено голямо внимание на ултразвука за диагностични цели в медицината.

Учениците не бяха само пасивни зрители, а се включиха в интеракцията чрез участие в експерименти, като например да открият тона „ла“ на клавиатурата на пианото и китарата в залата.

Доц. Тодорка Димитрова и г-жа Емилия Калайджиева

Средношколците задаваха своите любопитни въпроси към гостите, а в края на срещата поднесоха подаръци в знак на благодарност и бъдещо ползотворно сътрудничество между двете образователни институции.

Деана АТАНАСОВА

Академично слово за литературата

Екатерина КОСТОВА

Уважаеми г-н главен редактор на в-к „Пловдивски университет“! Почитаеми преподаватели, студенти, бивши студенти! Скъпи приятели на пловдивската Алма Матер, на книгите!

Признавам, че прехвърлила хребета на живота си, съм писала в множество жанрове и като писател, и като журналист, но след този 24 май за първи път отворих празния файл за началото на първото ми академично слово. Поводът е на цели 26 години. Пресметнах, че съм била на 29, когато е започнала традицията да се връчва на писател титлата „доктор хонорис кауза на вестник „Пловдивски университет“, а той да чете академично слово за литературата. Точно 10 години по-рано прекрачих този праг и за първи път влязох в 6-а аудитория. По това време не знаех нито че ще стана журналист, нито че ще пиша книги. Просто... обичах литературата!

Има множество определения какво е тя. Общото между тях е, че е изкуство на словото. Ако се задълбочите, както подобава на изкушените да изучават това изкуство, неминуемо ще срещнете дефиницията на академик Михаил Арнаудов от средата на 20. век, че литература е „всяко словесно произведение, което никне от творческо настроение и има художествено настроение“. Колкото повече се увличате в познанията за литературата, толкова още и още определения ще срещате. И точно в това, че едни ще предпочитат да я поставят само в границите на „великите книги“, а други ще разширяват тези граници до „всичко написано“, ще откриете защо проф. Светлозар Игов я нарича „най-демократичното изкуство“.

В интервю за вестник „Култура“ от 2017 година той казва, че при литературата статут на оригинална творба има и високотиражният текст. И дава сравнение с други изкуства: „В живописта статут на оригинал има само нарисуваната от художника картина, в музиката – само инструментално и/или вокално изпълнена музикална творба“.

Продължавам с цитат от любимия ми професор: „след откритието на Гутенберг литературата става все по-достъпна в един свят, в който все повече хора могат да четат“.

Йоханес ГенсФлайш цур Ладен цум Гутенберг, по-известен като Йохан Гутенберг, е основоположник на съвременното книгопечатане. Той изобретява печатната преса с ръчен набор букви от оловна сплав около 1439 година. Неслучайно това се определя като едно от най-важните събития на новото време. Знаете, че новото време е периодът след Античността и Средновековието, когато промените във всичко – от възприемането на света, през обществените отношения, стопанството и политиката – избухват в цвят като вече неудържими пролетни пъпки.

Какво става в следващите шест века? Литературата преминава през Ренесанса, класицизма, Просвещението, Романтизма, реализма, натурализма, символизма, модернизма и съвременността със сърдитите ѝ млади хора, абсурдистите, фантастите и стига до посттеченията, амалгамите на жанровете и фентъзи разцвета. Днес виждам литературата да шества повече от всякога приета, но и повече от всякога отхвърлена.

Приета – защото след Гутенберг за света на написаното революционна роля изиграва сър Тимъти Джон Бърнърс-Лий. През 80-те и 90-те години на 20. век той създава онази мрежа на мрежите, която се превръща в нов, метасвят за съвременния човек. Вплитаме се доброволно в World Wide Web. И трите дабъл ю-та днес са като шифър за портала към петата посока след изток, запад, север и юг. Провидял в тази нова посока възможност хората да общуват, без да са физически заедно, точно преди 20 години – само преди 20 години – един друг мъж – Марк Зукърбърг, без да знае, ще даде ново развитие и на литературата. Фейсбук, който той създава, отдавна не е мрежа за контакт на студентите от Харвард. Днес в нея сме над 3 милиарда. И пишем. Неграмотността – в смисъл на това да не познаваш азбуката и да не можеш да се изразяваш писмено – е останала в миналото. Проблемът днес е да пишем правилно, но това е тема на друга дискусия.

Екатерина Костова

Тук говорим, че книгата вече не е единствената медия на писаното слово, Worl Wide Web върви паралелно с нея и статистиците със сигурност могат да кажат дали не я е изпреварила. Днес всеки може да пише не само статуси в социалните мрежи, но и творби. Има авторски страници, литературни платформи, писателски блогове. Но дали с дигитализацията не започва да достига своя апогей започналата да се разширява след откритието на Гутенберг вселена на онези книги, която водеше цели пет и половина столетия хората в света на въображението, за да им покаже това, което не могат сами да достигнат, да ги предизвика, да ги развълнува, да ги възвиси и да ги пречисти?

Помислете! Световната мрежа разруши границите и днес всеки може да стане виртуален приятел с авторитетите, общуването с които допреди 20 – 30 години е било привилегия за определени кръгове. Сега можем да прочетем в реално време какво мисли любим писател. Да проследим – пак така – кое го вдъхновява. И вероятно немалко, вдъхновени от него, също да опитат да пишат. „Всички пишем“, както казва американката Ан Хандли, експерт по дигитален маркетинг, издала книга със съвети как да пишем завладяващи текстове. Нейната книга не е единствена. Тя дава инструменти на грамотните, с които те по-лесно да „влязат в обувките“ на читателя и неговите очаквания. И така, обсебени от лайк модата на хилядолетието, армия четящи книгите с подобни съвети се превръщат в армия от пишещи.

Спомнете си определението на проф. Игов за демократичния характер на литературата и вижте как всеки днес ѝ пристава – от спортисти, през актьори, до манекенки и политици. Те пишат книги, книгите, както вече споменах, съвсем не е задължително да са напечатани на хартия... И произведенията – произведените текстове на всякаква тематика и в най-разнообразни жанрове – вървят към своите читатели все повече като на поточна линия. Ако бях литературен историк, бих изследвала в това море от литература дали се променя тази, която има място в литературния процес на нашата страна като брой писатели в сравнение с 20-те години на миналия век например? И как изглежда този процес като скорост на фона на динамичността, наложена от дигитализацията.

Тук е мястото да отбележа защо малко по-рано споменах, че литературата е все по-отхвърлена. Говорих за поточната линия на произведенията. Вижте и разпространението им. От елитарен – преди столетия от ръка на ръка, през библиотеките като храмове на духовността и знанието след това – днес достъпът до книгата става все по-масов, все по-консуматорски. Ще дам пример с панаирите на книгите – да, писателите ходим на тях, за да се срещнем за няколко часа с читатели, но извън тези живи срещи като начин на предлагане на книгите те експлоатират консуматорското чувство на четящата публика. „Промоция“, книги за 5 лева, за 2 лева. Не е дистопия. Тъжна реалност е, че докато под подобни етикети за намаление намираме истинска класика – българска и световна, с „бестселър“ се кичат и книги на хора, които е много възможно дори да не са написали сами.

И така. Дали е литература вече всичко написано и пишещо се в тази обладана от тъмната сила на консуматорството философия на нашия век, която учи хората да четат, но ги приучва все по-трудно да искат да разчитат празните полета между думите? Всеки, който разкаже живота си в книга, писател ли е? Ще ви дам моя отговор с консуматорски пример. Красиво опакована кутия, в която

На стр. 17

Екатерина Костова – писател и журналист, е новият почетен доктор на в-к „Пловдивски университет“

На 31 май 2024 г. в 6. аудитория на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се състоя тържествената церемония по удостояването на Екатерина Костова с почетното звание „доктор хонорис кауза на вестник „Пловдивски университет“. Бе представен и новият ѝ роман „Време. Кръв. Пясък“.

От 1998 г. датира традицията един писател (предимно възпитаници на ПУ) да се избира за „доктор хонорис кауза на вестник „Пловдивски университет“. Той произнася и академично слово, посветено на литературата. Досега с това почетно звание са удостоени Христо Карастоянов, Иван Вълев, Гриша Трифонов, Валери Станков, Красимир Йорданов, Антон Баев, Александър Секулов, Емил Милев, Петър Краевски, Румен Денев, Веселин Стоянов, Георги Янев, Иван Митев. Има и двама чуждестранни членове на тази престижна колегия – канадската поетеса Клодин Бертран и грузинския поет Роберт Месхи.

Екатерина Костова е родена в Пловдив през 1969 г. От края на 2016-а почти две години живее в Испания, след което се завръща в родния си град, а от средата на 2022 г. живее в София. По образование е филолог, по професия – журналист, а по сърце твърди, че е разказвач на истории.

Екатерина Костова е авторка на седем книги с проза и поезия. Работила е като журналист – водещ на предавания и новинар, документалист и сторителър за трите национални телевизии: БНТ, БТВ, Нова, както и за по-бутиковите телевизии РЕ-ТВ и БиАйТелевизия. Била е радиожурналист в „Дарик“ Пловдив и БНР – Радио Пловдив. Автор на блога F2F TV. В момента е продуцент на сутрешния блок „Добро утро, Европа“ на Euronews Bulgaria.

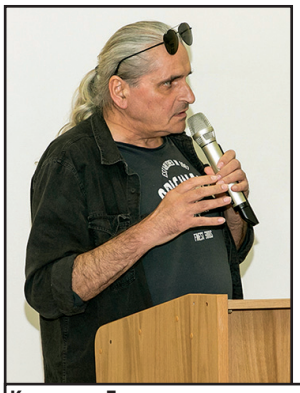

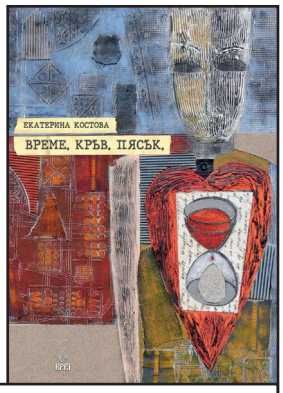

Красимир Димовски представя книгата

Дебютният ѝ роман „Платното на Пенелопа“ е издаден с конкурс на Националния център по книгоиздаване през 1994 година, когато Костова е студентка по българска филология в ПУ „Паисий Хилендарски“. Книгата е с преиздание от 2019 година с предговор от проф. Светлозар Игов.

След 20-годишно прекъсване Костова се връща към литературата с прозаическата книга „Писма под възглавницата“. Следват романът „Свети Никола от Залива на подковата“ през 2016 г., стихосбирките „Думите ме носят“ през 2017 година, „ОБРАТ-но в себе си“ през 2021 г. и „Кръстопът на тишината“ през есента на 2023 година.

Четвъртият роман на Екатерина Костова – „Време. Кръв. Пясък“, издаден с помощта на финансираната от Министерството на културата Програма за подкрепа на творчески проекти в областта на литературата, бе представен от писателя Красимир Димовски, който е и негов редактор. Екатерина Костова и Красимир Димовски са възпитаници на Пловдивския университет, а Костова е започнала журналистическия си път именно от академичния вестник.

Екатерина Костова и Тильо Тилев по време на тържествената церемония

Във „Време. Кръв. Пясък“ един мъж от Черноморец – Никола Зеков – се събужда на плажа в чужда държава и друг век. Така се пренасяме в Испания през 1936 година – началото на Гражданската война, в което политическите страсти бързо се трансформират в обществени и противопоставянето се завихря като циклон, чиято кървава фуния за 3 години смила милиони хора и десетки градове.

Какво се случва с българина от 21. век в една война, за която той е чувал съвсем малко?

В новото историческо фентъзи Никола от Черноморец ще седи на една маса с Хемингуей и ще участва в тайна операция с него, ще вдъхне кураж на Джордж Оруел, ще попадне сред българи от интернационалните бригади, ще бъде санитар в болница, охрана при специална мисия, диверсант, войник на фронта, пациент след важна битка край Мадрид, помощник на бременна жена, рибар. Ще се стресне от патоса на времето, ще се влюби от пръв поглед, ще погледне смъртта в очите неведнъж, ще бъде приятел, ще бъде баща.

Кога чуждата война става твоя лична, какво значи да търсиш враг сред своите, кой ръководи страха, защо обратното на смъртта не е живот, а любов – все въпроси, до чиито отговори героят от романа стига през събития и срещи в Мурсия, Валенсия, Барселона и Аликанте – там, където последно пада Републиката и свършва войната.

„Време. Кръв. Пясък“ е посветен на проф. Светлозар Игов. „Провокацията за темата дойде именно от него. Негова е идеята да включа и някои от персонажите, които не са измислени герои, а са реални хора – Хемингуей, Джордж Оруел. Техният живот също е свързан с Испания и с Гражданската война“, казва в аванс Екатерина Костова, а между кориците на романа се разказва подробно.

Академично слово...

От стр. 16

откривате изящно скулптирани бонбони. Посягате към един и се оказва пластмасов. Докога обаче ще издържи да се разширява, да се раздува балонът на „опакованоготовата“, лесносмилаемата заводска литературна продукция?

Учени, изследващи разширяващата се Вселена, преди две години публикуваха предположение, че след близо 13,8 милиарда години непрекъснато разширение Вселената може скоро да спре и след това да започне бавно да се свива. В тяхната теория свиването ще приключи милиарди години по-късно със смърт или може би с прераждане на времето и пространството. Колко хубаво би било такова прераждане да се случи с вселената на литературата – онази, която наистина развихря въображението и ни кара да съпреживяваме с героите безброй животи! За да се върнем към нашия собствен по-мъдри и вероятно по-добри. Затова обаче ще е необходима силна центробежна сила, която да привлече към ядрото ѝ разпръсналите се галактики и да ги приласкае, за да ги задържи.

Постлитературно, постжурналистически, постакадемично вярвам, че такава сила съществува! И че всеки от вас – уважаеми г-н главен редактор на в-к „Пловдивски университет“, почитаеми преподаватели, студенти, бивши студенти, скъпи приятели на пловдивската Алма Матер, на книгите – всеки от нас тук може да я открие в себе си. Не в теоретичното определение за литературата, което ще приеме. А просто... в обичта към нея.

Тази вечер в Пловдивския университет, дал името на вестника, в който все още прохождах и като писател, и като журналист, аз заставам пред вас в тази тъмна тога като чисто бял лист в аудиторията, в която след мен ще влизат и влизат, и влизат следващите „доктор хонорис кауза“ на университетския вестник.

А геометрията на улиците и къщите в този наш древен и вечен Пловдив ще е азбуката, по която вековете ще продължат да четат историите на хората...

ПЪРВА НАГРАДА

Разказ от Стела Гагалиева

РАЗДЕЛ ПРОЗА

Портокали

– Аз така и не разбрах как...

През въздуха бързо се стрелка муха, последвана от комар. Хор от звуци се бори с кофа тишина. В окото на бурята мирише на хлор, слънчасали джапанки, ръждясали стотинки и маслото, с което стари детски люлки в парка се превръщат от скърцащи в мълчаливи. По тревата – в промеждутъците, където почвата е рохка – си личат дупките от грайферите на скъпи спортни обувки.

– ... къде, с какво точно...

Жената в семейството е издигната на пиедестал от думи. Мъжът кръжи над нея, ползвайки стълба от шамари. Зеленото по тапетите е същото като зеленото на фалшивите изумруди на колието. В околията има жълто, ярко като слънцето. Под слънцето си играят деца, а писъците им попиват в земята, както разтопена гума попива в дупките по асфалта.

– ... може би не сме точно ние...

Крие́ница и гоне́ница се играят по отбори. Цветни тениски, скъсани кецове, неизмити зъби. Очите блестят по-заслепяващо и от звездите. В небето се рее една луна – като прясна недопечена пита – но луната е балон, а пукането е порой от конфети. На шоколадовата торта има свещ, приела формата на числото петнадесет. После вратата се затваря.

– ... нямам си и на представа...

Екранът проблясва в черно и бяло. После в ъгъла е номерът на канала. После картината става зърнеста и пъстра. Момиченце седи и брои с пръст пикселите. От цифрова прелива в аналог. Антената тежи, вкопчила пръсти във варовик. Екранът става черен, после червен, после зелен. Дават животни. Хора. Мишки. Облаци. Фантасмагории. Новините. Реклами – за бира, хапчета, фондове, още хапчета, телефони, матраци, грим, пак хапчета, нов сериал, очила, цветя, тенджери, пак тези проклети хапчета и пак, и пак, и пак. Изразена сколиоза, лоша перисталтика, слаби мускули, алармираща простата, вагинална сухота, сковани стави, възпалено гърло, главоболие, подагра, хемороиди, слабо кръвооросяване. Екранът показва в сиво, черно и бяло нещо, което се движи. Честит нов живот. Трябваше да купи хапче.

– ... но не е честно, не схващам...

Навсякъде има пъпки. Навсякъде има космо. Навсякъде има пот. Всички маратонки са с разпуснати връзки. Коридорът е бял. Прах отразява светлината на флуоресцентните лампи като златен морски бряг. Всичко блести – само по средата на пейзажа има една зачервена пъпка. Подир нея тича дундест цирей. Мехлем е размазан по всяка стена.

– ... това, което искам да кажа, е...

Филиите са с майонеза, кренвиршите – с кашкавал. Галетата тича по масата, право към десния ъгъл, от който иска да се хвърли. Екранът пак показва новините, после младежта, после очите се стрелкат настрани – кървясали и изцъклени. Краката пляскат боси по пода и оставят диря по евтиния бежов мокет. Неприязънта е в яркооранжево, безпогрешна и точна, остра, докато пронизва високата преграда на кошарата. Вътре мъждука светулка с гащеризон на кенгуру.

– ... много се обичахме, много...

Българските песни винаги са били в мораво. Лицето му е същият цвят, очите му са безсолни бадеми с паяжини по краищата, като малки въженца. Челото му е набраздено плато, а бузите са ябълките, с които вещици приспиват измислени красавици. Устата му е крива и в двата ъгъла, така че е права. Най-правата уста в целия свят.

– ... и онзи ден имаше слънце, беше слънчево...

Лятото е като олио, търкащо в тиган. Слънцето е като разярен жълтък пуснат вътре. Винаги има откъде да се тръгне, но рядко има къде да се отиде. Тревата е прясна, жива, пълна със скакалци и перли, а колата е задушна и хората в нея се пекат като наденици, всеки втренчен в своя си посока. Ароматизаторът се вее, а по прозорците има петна от мухи и дъжд. Блъскат врабче по магистралата. Само на задната седалка има сълзи.

– ... разбирате ли? Та цялото нещо е нерационално...

В един трезор седи едно парче сирене. Плъховете избиват мишките, за да се доберат до него. В банката има двеста шейсет и осем химикала. Пише го по някаква причина на челото на секретарката. Извън банката небето е пълно с невидими фойерверки, ала само ангелите им се радват.

– ... или беше ирационално? Не помня дори как се пишеше...

Разпятието около шията на майка ѝ сега е нейно. Очите на баща ѝ са нейни – винаги клюмнали, с бръчки като крем брюле, раздран от тъпа вилица. Старият часовник с кукувица на дядо ѝ краси антикварния магазин на булеварда. Кожата на мъжа ѝ е пропита с ракия. Подписът на всяка декларация за олимпиада е раздут като зрял розов домат. Не гледа как блестят медалите. В огледалото се крие бутилка, до нея маслина, а на фона стои една много грозна жена.

–... бях пийнала само една чашка, но надали това е причината...

Купчина пране. Купчина тенджери. Купчина космо. Купчина прах. Купчина хартии. Купчина метал. Купчина ръжда. Пет кофи неизлети сълзи.

– ... не, няма как...

В училището всички я съдят, защото отива с алено червило и черен молив. По коридорите има обиди, от кабинетите напират да избягат тебеширени мъки. Бележниците са скрити по шкафовете. Таблата са на китайски. Учителката е перманентен маркер с трион вместо глас, но говори в хвалебствени бижута. Оранжевото има син оттенък.

– ... то е просто...

Мръсни чорапи и скъсани дрехи. Затворена врата. Дезодорантът смърди на какавиди, хормони и борови иглички. Забранено е да се гледа в тетрадките. Часовникът сочи три през нощта. Съжалението се прокрадва като проказа по коридора. Изцъклените очи се премрежват от облекчение. Вратата пак се затваря. Вечно е затворена.

– ... и всички сме учудени, сигурна съм...

Ноктите са назъбени, а чашите са от гладък порцелан. По тях танцуват бледозелени дървесни листенца. Всяка стая е кръстопът и винаги изборът е наляво към разпятието на майка ѝ. Буря се вихри. И в еднаквостта се намират оранжеви багри.

– ... сигурна съм в това...

Цветовете постоянно я прекъсват. През времето започват да се размиват като екран, пълен с реклами за хапчета. Тя не взима хапчета.

– ... и как иначе?

Грубите грешки са като папур – коренът винаги е под повърхността. Има малко бяло на земята и дългоочаквания медал за него взимат облаците. Полетата са вълна, планините са снимки в сиво и когато примижи, картината се размазва. Животът е просто едно зрънце ориз – винаги малко и недостатъчно.

– Аз...

Гледала се е във всяко отражение. Във витрини, в чаши, в огледала, в очила, в прозорци, в дръжки на врати, в рамки на коли, в легени с вода, в черния екран, в острия нож и навсякъде е грозна. Навсякъде е никаква, зад моравия ѝ мъж и жълто-зелената ѝ дъщеря. Сянка.

– ... почти съм останала без думи...

Пъстротата е заслепяваща. През прозореца нахлуват купести облаци. Вратата е затворена. В кухнята мирише на сирене и яйца.

На стр. 19

Резултатите от литературния конкурс на вестник „Пловдивски университет“

Обявяването на резултатите и връчването на наградите от традиционния литературен конкурс на вестника се състоя по време на тържественото честване в Пловдивския университет на 24 май – Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност. Тази година участниците бяха около 40 студенти от различни специалности и факултети.

За съжаление, за първи път няма отличени в раздел *Поезия*. Отдавам го на това, че авторите не са подбрали най-добрите си стихотворения или че предстои да ги напишат и да заслужат наградите през следващите години.

В раздел *Проза* участниците бяха по-малко, но за сметка на това има няколко много качествени текста. Част от наградата бяха книги на двама талантливи писатели, които са възпитаници на Пловдивския университет – това са Екатерина Костова и Красимир Димовски.

Ето и имената на отличените:

Първа награда за проза получава Стела Димитрова Гагалиева, „Английска филология“, 3. курс.

Втора награда за проза – Мария Николаева Христова – „Българска филология“, 4. курс.

Трета награда не се присъжда.

Има две поощрителни награди.

Първата поощрителна награда е за Даяна Луканова – „Математика, информатика и информационни технологии“, 1. курс.

Втората поощрителна награда е за Светланна Чавдарова Георгиева – „Химия“, 1. курс.

Честито на наградените, на останалите – успех в следващите издания на конкурса!

Тильо Тилев

Състезание за ученици русисти отбеляза своята десетгодишнина и хилядния участник в него

„Можно любить лишь то, что знаешь.“
„Може да обичаш само онова, което знаеш.“

Наградените участници в състезанието и организаторите

Десетото юбилейно състезание „Я знаток русского языка“, организирано от катедра „Руска филология“ в рамките на кандидат-студентската кампания на Филологическия факултет, традиционно се проведе от февруари до април 2024 година в градовете Бургас, Стара Загора, Първомай и Пловдив. Форматът на една от задачите тази година беше усложнен, но това не попречи на Мартин Кирев от ЕГ „Иван Вазов“ и Петра Ганева от ХГ „Св. св. Кирил и Методий“ в Пловдив да получат пълни шестици.

Гимназистите, избрали да учат руски език, получиха своите дипломи на 1 юни. На тържеството присъстваха възпитаниците на Гергана Георгиева от пловдивската Езикова гимназия „Иван Вазов“ и на Радка Муратева от СУ „Проф. Асен Златаров“, гр. Първомай. Тази година бе излъчен и хилядният участник в състезанието – Кристияна Честименова от Първомай. При раздаването на наградите ценна помощ ни оказаха второкурсничките от специалността „Руска филология“ Маргарита Латева и Таня Ненчева. Малко предизвикателство към аудиторията беше викторината „Россия в цифрах“, от която присъстващите научиха, че в Ермитажа се съхраняват и излагат около 3 милиона произведения на световното изкуство, дължината на най-голямата запазена средновековна крепост – Московския Кремъл, е 2,2 км, а 45% от територията на Руската федерация се намира зад Полярния кръг. Човек може да обича само онова, което знае, а колкото повече знае, толкова повече го обича.

Гл. ас. д-р Наталия ХРИСТОВА,
гл. ас. д-р Милена СТОЙКОВА

От стр. 18

Портокали

Кори, олио, смес, завиване. Кори, олио, смес, завиване. И животът е като баница, която сама се точи. Или сама, или са ангелите. В единия край е малко сиренето, в другия – яйцето. По средата е овъглена.

– ... не знам...

Залостената врата пази тайни. Прашасали плюшени играчки, очукано бюро, кутия за евтини бижута, разхвърлян гардероб, картини, шушони, стари учебници, сини тънкописни химикали, бледи медали, кула от автобусни карти до кула от пожълтели преспапиета, парфюми, шкаф с наследени гримове, кофа, фасове, раздърпани детски пердета, заплетени слушалки, планини от тетрадки. Тетрадките са с катинари.

– ... защо точно.

Смях кънти на вълни. Зелено момиченце играе на карти с морав мъж и грозна жена. В ъгъла мирише на мед, прах и портокали. Навън цъфти люляк.

– Всъщност вината може да е моя...

Трески по пръстите. Ожулени колене. Кървав нос. Сини крака. Лилави лакти. Счупени нокти. То е просто част от израстването, нали?

– ... моя е, защо да не?

Жълто-зеленото е покрито с бабуни, а разпятието го нарича детство и отвръща поглед към огледалото с бутилката. Телефонът никога не звъни. Само веднъж. Като шамар.

– Ала не знаех, нищо не ми бе казано...

Апартаментът е пълен със стени и прегради. Баницата е прекалено солена, машата пари пръстите, бирата горчи, портокалите не са в сезон и екранът постоянно ѝ казва да купува хапчета, ала хапчета за красноречие няма. Болестта е нелечима, в напреднал стадий. Късно е.

– ... как се очаква от мен...

Мухите кръжат, а комарите ги преследват. Облаците са жадни за кръв. Аудитория от пъпки зяпа изопнатото разпятие с кървясали очи, което се препъва ли, препъва дори когато краката му са заковани в пръстта. От лявата страна стои дървена касетка. От дясната страна се е изпъчил като струна морав цирей. Думите изпадат от тясната уста като ронещи се стърготини на гниеща греда.

– ... това, което се опитвам да кажа...

В гърлото седят пенливи бучки катран. По тъмната риза има оранжеви петна. Животът се точи като баница, ала мравките я консумират по-бързо, отколкото ангелите могат да я завиват. Въздухът е екран, сложен на пауза. В отражението се вижда една грозна жена.

– ... аз...

Дори сега съзерцава екрана, който е бил с нея цял живот, защото в хорските погледи има парливи щипки, поръсени със снизхождение. Гледа реклами, докато се опитва да говори. Мисълта прекъсва като срязано въже.

– ... обичахме се...

Сърцето е стиснато в юмрук. Стомахът е празно килерче с киселини. Гърлото ѝ се разгражда. Главата ѝ е бабуна, а разпятието топи кожата на шията. До нея ковчегът тежи цял тон. Не го поглежда нито веднъж. Тялото ѝ се рони като стара мазилка под напора на времето. Всичко е оранжево. Сълзите имат вкуса на портокалите, които боядисаха пръстите от безспирно белене. Една трета живот белене на портокали за едно жълто-зелено петно. Можеше да е половин.

– ... защо дъщеря ми я няма?

Книга, писана с „азбука за ангели“, прехвърли културен мост по 42-рия паралел между България и Грузия

Представянето на книгата „Стихотворения“ в Сухумския държавен университет в Тбилиси показа, че поезията може да гради мостове през морето, свързвайки двама души, два университета, два града, две държави. Може да звучи хиперболично, но според мен това действително се случи.

И да кажем отново по библейски – в градежа на моста в началото бе словото. Преди три години нашата колежка и приятелка Ивана Колева, лектор по български език, литература и култура в Сухумския университет, ме запозна с чудесния грузински поет Роберт Месхи. Нейният ентусиазъм да гради мостове на културата чрез различни проекти, стана и наше вдъхновение – най-напред аз преведох едно негово стихотворение и чрез фейсбук го пратих през Черно море като поздрав. Отговорът не закъсня – на следващия ден на страницата на Роберт се появи мое стихотворение. Така се превеждахме взаимно, докато Ивана не ни предложи „вместо стиховете ни като прелетни птици да летят от единия бряг на морето до другия, да свият гнездо в страниците на една двуезична поетическа сбирка“. Така се роди книгата „Стихотворения“, която включва по 25 стихотворения и има вътрешни заглавия – неговата част, с предговор от Нино Кокосадзе, е озаглавена „Четиридесет и вторият паралел“, моята – „Азбука за ангели“, с предговор от проф. д.ф.н. Жоржета Чолакова. Книгата излезе в тбилиското издателство „Универсал“, а предпечата направи Георги Ташков от Пловдивското университетско издателство, който почти научи грузински за една седмица.

През миналата година Роберт Месхи дойде в Пловдив за литературния фестивал „Орфей“, а представянето на книгата и удостояването му с почетното звание „доктор хонорис кауза на вестник „Пловдивски университет“ бе част от програмата на международния форум.

Радвам се, че успяхме да върнем визитата и премиерата на книгата. Цялото ни гостуване в Грузия беше съпътствано от изключителна сърдечност и благоразположение от страна на грузинските ни приятели.

Към представянето на книгата имаше голям интерес – по грузинското национално радио бе излъчено интервю с Роберт Месхи, публикувана беше информация и в други медии. Премиерата се състоя в изградената със средства по линия на Българската официална помощ за развитие към Министерството на външните работи „Зала България – лаборатория за иновативни идеи“ на Сухумския държавен университет в присъствието на редица официални гости. Събитието бе открито от ръководителя на Департамента за международно сътрудничество проф. Индира Дзагания. Приветствия към авторите отправиха Н. Пр. извънредният и пълномощен посланик на Република България в Грузия г-н Веселин Вълканов и ректорът проф. Зураб Хонелидзе. Сред специалните гости бяха първият секретар на посолството г-жа Надя Попова, поетесите доц. Марина Турава (която е и декан на Хуманитарния факултет), Дарико Пипия, Манон Булискерия, библиотекарката Манана Геленава, на която Роберт Месхи е посветил свое стихотворение. Атмосферата беше много сърдечна, изказванията – емоционални и развълнувани.

Проф. Зураб Хонелидзе приветства гостите. Вдясно е посланик Веселин Вълканов. Вляво са проф. Индира Дзагания и Ивана Колева

Най-сърдечно благодарим на ръководството на Сухумския държавен университет в лицето на проф. Хонелидзе и проф. Дзагания, които се отнесоха към мен и семейството ми, въпреки че бяхме пристигнали неофициално, в лично качество, като към официална делегация.

Проф. Хонелидзе е бил и дипломат от кариерата, а неговият опит на това поприще е отразен в книгата му, която разглежда университета като институция, предоставяща възможности и

Двамата автори заедно с поетесите, които уважиха премиерата

инструментариум за дипломация и сътрудничество. Проф. Хонелидзе разкри „само на нас“ тайната на една уникална, древна и с дълга история мида в неговия кабинет, която сбъдва желания. Това действително е така – предварително беше разбрала желанието ни да отидем в Грузия, а изпълни и това, което си пожела дъщеря ми. Моля и вие да го пазите в тайна.

Проф. Индира Дзагания е забележителна жена, учен, ръководител. Специални благодарности за топлия прием и уважението към нас, за оценката на книгата ни. Проф. Дзагания е удивителен човек, „ангелът хранител на българския лекторат в Грузия“, както я нарича Ивана. Умна, делова, енергична, сърдечна и усмихната, тя създава атмосфера на доверие, сигурност и съпричастност. Това събитие се случи и премина чудесно за всички благодарение на нея. Тя е и човекът, който винаги знае кое е най-доброто и как да подкрепи осъществяването на всяка идея.

Проф. Дзагания беше нашият водач и при гостуването в дома на грузинския писател Гурам Одишария, където също бяхме посрещнати изключително сърдечно.

Гурам Одишария е поет, писател, драматург, общественик – бил е министър на културата от 2012 до 2014 г. Автор е на 10 поетически книги, сред които „Псалми за теб“, „Мир на този дом“, „Ключове от морето“, „Полунощно дърво“, „Соната за Сухуми и за теб“, „Сто стихотворения“ и др.

Известен е и с романите си „Завръщане в Сухуми“, „Океанът на Черно море“ и „Котаракът на президента“, както и с пиесата си „Далечно, далечно море...“. Носител е на национални и международни награди, негови книги са преведени на повече от 20 езика.

Радвам се, че първите негови творби на български език са преведените от мен стихотворения, публикувани в сайта „Диаскоп“. В основата на това сътрудничество отново е Ивана Колева, която превежда на български романа „Котаракът на президента“ (преди броени дни книгата излезе в САЩ).

На тази среща присъстваше и г-жа Кетеван Думбадзе – журналист, продуцент, преводач. Дъщеря е на класика на грузинската литература Нодар Думбадзе. Г-жа Думбадзе е била депутат в последния грузински парламент, но прекъсва мандата си и сега е председател на Дома на писателите в Тбилиси. Тя разказа интересни факти, свързани с нейното семейство – тежките години по време на Сталиновия терор в Съветския съюз, после времето на възход и признание – Нодар Думбадзе е сред най-обичаните грузински творци, превеждан е на 94 езика в 68 държави, включително и в България. По някои от книгите му са снимани филми.

На стр. 21

Студентите англицисти отново бяха предизвикани да превъплътят магията на въображението в кратък разказ

Даниела КАЛЧЕВА

За трета поредна година третокурсниците от специалността „Английска филология“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ бяха предизвикани да разкрият творческата си страна и да вземат участие във вече превърналото се в ежегодна традиция състезание за къс разказ по идея на докторанта Евстратиос Кириакакис.

Тазгодишните участници бяха разделени на отбори и заедно като едно цяло трябваше да създадат кратък художествен текст по избрана от тях тема. Отборите се състояха от писател, редактор и коректор. Както винаги целта на този конкурс бе да се стимулира творческото вдъхновение, скрито в душата на всеки един студент, да се запали искрата на творческото писане, да се усети магията на литературата и най-вече – да се създаде среда, в която студентите да се забавляват, правейки нещо малко по-различно и може би малко по-нетипично, с което да излязат извън зоната си на комфорт и да излеят всички скрити свои мисли и емоции на хартия.

Дали сред участниците не е бъдещият Хемингуей?

Както подобава на всеки един конкурс, бяха излъчени и победители. Награждаването се състоя на 25.04.2024 г. в скромната, но и уютна обстановка на 521. аудитория. Печелившият къс разказ бе избран чрез демократично онлайн гласуване, в което взеха участие колегите от специалностите „Приложна лингвистика“ – 1. и 2. курс, „Лингвистика и информационни технологии“ – 3. курс, „Английска филология“ – 3. и 4. курс, както и преподавателите от катедра „Английска филология“. Самите награди (и призови, и поощрителни) варираха от книги и маски до ръчно изработени сувенири и бижута от бивши и настоящи студенти на докт. Кириакакис.

Победителите в конкурса

Призовата награда грабна отборът на Йосиф Босилков, Стела Петрова и Ивелина Димитрова с творбата “Spelling Bee”. На всички участници бяха раздадени и всеизвестните вече стикери – Smiley English@PU като малък спомен и малка утешителна награда за положеното старание.

С нетърпение очакваме и следващия конкурсен сезон и пожелаваме на всички бъдещи участници изобилие от творческо вдъхновение и нека магията на думите бъде на тяхна страна!

От стр. 20

Книга, писана с „азбука за ангели“...

Кетеван Думбадзе казва, че е била респектирана от баща си и не е посмяла да тръгне по неговия път, но любовта на всички членове на семейството към литературата се е запазила. Сестра ѝ Манана е известен литературовед, а синът, Нодар Мачарашвили, е автор на няколко книги с поезия и проза.

По време на срещата Кетеван Думбадзе и Гурам Одишария изразиха желание за разширяване на връзките с българските си колеги по перо. Гурам Одишария, произнасяйки тост за поезията, предложи да се направи една антология на поети от страните, граничещи с Черно море. Което бе потвърждение на думите, написани от Ивана Колева на корицата на книгата „Стихотворения“, че морето не ни разделя, а ни свързва. Благодарим ви най-сърдечно, Гурам, на теб и на твоята прекрасна съпруга Цисана (името ѝ означава „Небесна“) за гостоприемството.

Спомен с усмивки от дома на писателя Гурам Одишария

Понеже нашето гостуване в Грузия съвпадна с европейското първенство по футбол, нямаше как да отминем достойното представяне на националния отбор, а там футболът отдавна е на почит и има своите международни успехи. И един факт като доказателство колко е малък светът. Докато бяхме в дома на Гурам Одишария, той се обади на своя приятел от Варна Давид Кварацхелия, с когото покрай моите преводи на Гурам бяхме станали приятели във фейсбук и си писахме преди време. Давид е забележителен човек, известен в спортните среди – бил е европейски рали шампион през 2017 г. като навигатор на българския пилот Пламен Стайков. Оказа се, че неслучайно имат обща фамилия с голямата звезда на грузинския национален отбор и на „Наполи“ Хвича Кварацхелия, който е негов племенник.

И една важна скоба. Това, което сте чували за грузинските тостове, е самата истина. Те наистина са неизменна част от празника, а за тях няма по-подходяща напитка от грузинското вино – за първи път имах усещането, че виното не опиянява, а те възвисява. Имах дори честта на едно от празненствата да бъда избран за заместник-тамада.

Екскурзията до старата столица Мцхета и някои от светите за грузинците места (за нея, Светицховели, Джвари и Шио Мгвиме, както и за прекрасния Тбилиси – в следващ репоратаж), която организираха Ивана и Роберт, остави незабравими спомени. Същото можем да кажем и за вкусните подаръци, приготвени от Пикрия, съпругата на Роберт, с които ни изпратиха на тръгване.

Още много мога да разказвам за прекрасните преживявания в Тбилиси, за изключително сърдечните хора, с които се срещнахме, за историята и красотата на този град. Благодарим на всички и най-много, разбира се, на Ивана Колева и на Роберт Месхи, които поставиха началото на едно приятелство, в чието начало наистина беше Словото.

Тильо ТИЛЕВ

Бели страници*

К.,
Веднъж ти бях писал,
че ще си взема костенурка,
за да видя
наистина ли
костенурките живеят
двеста години.
Вероятно трябва да се лекувам.
Хронотопчето ми нещо не е в ред.

Владимир ЯНЕВ

* * *

Болен съм от духовна клаустрофобия.

По-точно – жадувам за пространства, а не за време.

Времето не е моят проблем – до края ще твърдя, че ще ми стигне, ако наистина имам какво да кажа.

И още – времена мога да си измисля, докато пространствата ме осмислят.

Времената се изобретяват, пространствата се случват.

Усмихваш се на афористичната ми самодейност. Обаче виж колко времена са напластени в малкото пространство на Стария град.

Съществува ли пространство, винаги ще го засееш с време. (Времената на Пловдив са откопани от Димитър Кирков в „Хълмът“. Романът така и не беше прочетен от сляпата критическа Темида. Не мога да ѝ вярвам, след като не подуши онова, което е под високо вирнатия ѝ – я към бивши секретари, я към настоящи седесари – нос.)

* * *

Физикът и космологът Джон Арчибалд Уилър твърди: *„Целият ни проблем е в това да извършим грешките си възможно най-бързо“*. Ценна мисъл за екзактните науки. Но в литературата и в науките, които се занимават с нея, изглежда важно и да се греши възможно най-дълго.

Литературата и литературознанието са един вид прегрешение...

Та нали Словото първоначално било у Бога, а пишещият взема, че му го открадва?!

* * *

Казвал съм го многократно, писал съм го – ако Бургас внезапно изчезне, той може да бъде възстановен по стиховете на Христо Фотев. И понякога ме е обхващало отчаяние, че Пловдив няма толкова свой поет. Не че няма поети, но свой, само „пловдивски“ няма...

А може би не съм прав?! Какъв е Иван Теофилов?

В поезията си той дава пластичен израз на множествеността на времето – в нея Пловдив е видян в калейдоскопичното съчетаване на багри от различни епохи. Тук пространството е разпънато върху кръста, полумесеца, звездата на различни времена.

Откъде ми е дошла наум тази символна мешавица – кръст, полумесец, звезда? Подсказал ми ги е Пловдив, преведен поетически от Иван Теофилов. Стиховете му са и християнско стоически, и ориенталско пъстроцветни, и юдейско мъдри. Градът е видян от поета *„през изворчето на духа“*, но не в абстрактно-разсъдъчен план. Затова мога да чета поезията му и в отделни откъси, фрагментарно. (Така всъщност виждаме и Пловдив!) Детайлите при Иван Теофилов са в сцепление помежду си, но имат и самостоятелна багра. С това привличат ненаситния ми поглед.

Ето – ходжата е *„като топлийка върху минарето“*, железничарите влизат в крайградската кръчмичка и тя *„загърмява като влак“*, мостът е *„забоден гребен над Марица“*, *„сини магаренца пасат тишината наоколо“*, а когато *„мракът изгрява“*, те *„тичат по лунните покриви“*.

Магаренцата могат да ни напомнят Шагал, витебските му пейзажи. Всъщност пейзажите сами по себе си са неутрални. Трябва да ги изтръгнем от тази неутралност, да приложим към нея душата си. Не казвам нищо ново, само преписвам Иван Теофилов: *„...този пейзаж, който е ничий пейзаж... щом душите ни след него кретат и не могат да се вместят в него“*.

* * *

Искам да ти разкажа кога за първи път истински усетих с душата си душата на пейзажа.

Бях даскалче в родопското село Неделино. Трябваше да замествам заболялата учителка по рисуване. (Тя отсъстваше често.) Огледах се в учителската стая, видях една тиква и си казах, че тъкмо нея ще рисуват децата. Когато влязох в класа, те изпокапаха от смях. Дълго не можах да ги успокоя, а накрая едно момиче обясни, че всеки, който замествал учителката, носел тази тиква. И ми показа блокчето си – тиква до тиква.

Страшен удар върху самолюбието ми – млад бях, държах да се различавам по всичко от всички. Върнах се, измъкнах един том от „Большая советская энциклопедия“. Там беше репродукцията на „Спящата Венера“ от Джорджоне. Цял час с децата закривахме ту голото тяло, ту пейзажа около богинята. Установявахме, че пейзажът беше в жената, а жената в пейзажа.

Джорджоне ми откри възхитителната възможност да виждам природата в нейната човешка голота. И обратното – човека като природа.

* * *

„Ах, защо във стихове говорите ми вий?!“ – така се срязвахме в суровите младежки години, когато се срамувахме от всеки прилив на нежност.

Извинявай за възвишеностите. Те винаги са на крачка от банал-ността.

Колко по-различни и модерни техники предлага науката, за да обясняваме нещата.

Така е наистина, но мене неудържимо ме влече желанието да ти разкажа анекдота за папа Фройд.

Учителят, обкръжен от своите ученици, с видимо удоволствие пушел пурата си. Един от тях забелязал:

– Вие винаги сте твърдели, че пурата е фалически символ!

– Пурата е безспорно фалически символ – отвърнал нашият човек. – Но понякога една добра пура си е просто една добра пура.

Изобщо – *„Има неща, Хорацио, които са недостъпни и за най-дълбоките философи“*.

(Не съм убеден, че цитирам точно Хамлет, но съм убеден, че подреждането е вид разтурване. Системата винаги доказва своята несистематичност и добре че е така.)

* * *

Пак за случая с пурата. Систематикът допуска, че понякога тя е просто пура. Допуска недостатъчността на системата. Но не престава да е горд със себе си.

Виенският буржоа смята, че вече му е позволено да не бъде анализиран. Виждаме как Фройд е израснал до позата на добродушен бог. Което естествено отблъсква от него Адлер. Или Юнг.

Така и Христос е отблъснал Юда. С нещо го е отблъснал. Юда, който го и предаде...

* * *

Предаваш само това, което е достойно за предаване.

Този, който ме предаде, е мое дете.

Децата изменят на родителите си.

Родителите са бивши изменници и не следва да се сърдят.

* * *

Всяка система е доказвала своята идейна и практическа несъстоятелност, но това не е отказвало хората от търсене на систематичност. На човек му е добре да живее сред свят от знаци, които указват кое къде е. След това му писва и потегля към гората. Към други знаци и други познания. Сред подлежащия на обуздаване хаос. Иска да живее сред хаоса, а не в подредения космос. Да създава порядък в рамките на хаоса. Културата не е, както твърди Мамардашвили, преодоляване на хаоса, а негово признаване.

* * *

А може би глупостта е и спасение на науката?! Тя не повтаря предходната умност. Никой не е знаел по-мъдри неща от египетските жреци, от елинските философи, от индусите и китайците.

Повтаряли ги – ставали още по-умни...

Накрая идвали глупците и са започвали наново.

* * *

Какво значи необходимост от избор?

Защо трябва да избирам?!

Какво...

На стр. 23

* Текстът е от книгата на Владимир Янев „Цигулката на Енгр. Строшени огледала“.

IN MEMORIAM

Доц. д-р Владимир Янев

(26.01.1950 – 16.06.2024)

Литературата – като съдба, а преподаването – като висша мисия и призвание. Така може да се характеризират житейският път и личността на доц. Владимир Янев.

Роден е на 26.01.1950 г. в град Пловдив. Завършва СУ „Св. Климент Охридски“ през 1972 г. Учител по български език и литература в Неделино, Златоград, Пловдив. От 1981 г. е преподавател по българска литература в ПУ „Паисий Хилендарски“. Лектор по български език и литература в Санктпетербургския университет от 1995 до 1999 година. Автор на приносни литературоведски трудове с много широк изследователски обхват – от Любен Каравелов и Стоян Михайловски до Николай Хайтов и Веселин Стоянов; на книги с изящни есеистични фрагменти, представящи огромния му читателски опит; на издания, запознаващи находчиво и заразително младата аудитория с образците на световната литература; на енциклопедични по характер изследвания за литературния живот на Пловдив от XIX век до днес; на двуезични поетически книги и хумористична проза.

Владимир Янев беше човек, пословично известен със своя неутолим глад за литература. Той умееше да представя поривите на духа под нашите ту ласкави, ту смръщени небеса с неподражаема всеотдайност, обич и щедрост.

В дългогодишната си академична работа той беше Преподавателят, неизлечимо пристрастѐн към литературата, който по възхитителен начин успяваше да извае у своите ученици и студенти усет за красотата и мъдростта на художествената словесност, да формира у тях възвишена зависимост от опиума на изящното слово. Пред младите хора той откриваше световете на литературата с изумителните си способности на интригуващ интерпретатор, увличаше както с дълбочината в разбирането за стойността на класически автори и текстове, така и с енергията на откривателя. Той превръщаше студентите си във възторжени съмишленици, които го следваха – с любопитство, доверие и трепет. И те оставаха завинаги верни на любовта към литературата. Негови възпитаници са сред водещите имена в хуманитаристиката и в съвременната българска литература – авторитетни академични изследователи и преподаватели, учители, литературни критици, писатели, поети.

С усърдието и вдъхновението на един от най-оригиналните български литературни историци Владимир Янев дълги години събираше, анализираше и популяризираше делото на творците, свързани с родния му град. Той написа историята на литературния Пловдив и издигна духовен хълм, съграден от почит към пловдивската литература и култура. Неговите текстове и книги са създавани с убедеността, че паметта за красивото и доброто винаги ще въстава срещу забравата и ще я побеждава.

Владимир Янев беше достоен рицар, който служеше на светлото усилие да съхранява, разказва и пренася във времето тази памет.

И паметта за този достоен рицар на духовността ще остане в сърцата ни!

Дълбок поклон!

Колегите и приятелите от
Филологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“

Бели страници

От стр. 22

И разбира се – всичко опира да смисъла, но кой по-точно смисъл!?

Та аз като момче българче дори не знам западняк ли съм, ориенталец ли съм...

Не знам това в най-„научния“, в юнгианския смисъл на понятията. Нали в своите „Видения“ Карл Густав отбелязва: *„Докато западният човек се старае да довърши света, придавайки му смисъл, ориенталецът се стреми към постигане на смисъла вътре в самия човек, освобождавайки се от света и съществуването... Западният човек е главно екстраверт, източният – интроверт. Първият проектира Смисъла и вярва, че той е в обектите; вторият вярва, че Смисълът е в самия него“*.

По-скоро съм европеец, ама не чак дотам, както би казал Алеко.

Поне защото не вярвам в системата, която по условие се стреми да отговори на въпросите, а когато не може да им отговори, ги забранява. Тя ненавижда всяко „Защо?“ освен своето собствено, изричано с укорна удивителна. Нещо като във фелдфебелския диалог:

– Защо не беше на стрелбището?

– Ами, аз бях...

– Не те питам къде беше, питам те защо не беше!

Фелдфебелът е най-добрият систематик, систематикът е най-добрият фелдфебел.

* * *

Май съм ориенталец. Смисълът е във вътрешното търсене на човешкото.

Ориенталец като Паскал, чиито мисли няма да се уморя да повтарям: *„Аз осъждам и тези, които хвалят човека, и онези, които го порицават, както и хората, които се забавляват с него; одобрявам само едно поведение: да търсиш, стенейки“*.

* * *

Вероятно „жанрово задължение“ на поезията е да бъде трагедийна. Тя извира от отчаянието, което все пак трябва да бъде по някакъв начин преодоляно. Не казвам нищо ново, казвам само, че не можеш да се отчайваш или да не се отчайваш по желание.

И изобщо – прав е Шестов: *„Съществува област на човешкия дух, която още не е видяла доброволци: там хората отиват само по неволя. Това е областта на трагедията“*.

* * *

Не съм убеден, че Вакенродер е прав, когато твърди: *„Който вярва на която и да е система, е изгонил любовта от сърцето си! Нетърпимостта на чувството е по-приемлива от нетърпимостта на разума: суеверието е за предпочитане пред системоверието“*.

Не съм, но...

Накратко – Кришнамурти разказва, че веднъж човекът намерил истина. Дяволът се опечалил, ала си казал: „Няма нищо, този човек ще поиска да превърне истината в система и тогава аз ще си получа своето“.

Изглежда дяволът на Кришнамурти е постмодернист.

* * *

А може би дяволът наистина се ражда от пяната по устата на спорещите ангели, както образно твърди Григорий Померанц...?

Или от съзнанието за чистата ни съвест?!

Да, да – чиста съвест! Тоест неупотребявана.

Алберт Швайцер: *„Чистата съвест е уловка на дявола“*.

Какво искам да кажа с всичко това? Вероятно – че съвестта не съществува извън употребата ѝ. Извън проверяващото живота ни жило. Извън покаянието ни – ако невинаги за толкова лошите ни дела, то за винаги не толкова добрите ни думи.

„Бъди светлина“ – подкастът, който дава надежда на хората, очакващи трансплантация

Димитър Василев е студент в специалността „Българска филология“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Той е на 28 години и откакто през май 2022 г. заживява своя нов живот, се отдава на каузата „Донорство и трансплантации“.

Ето и неговия разказ от първо лице:

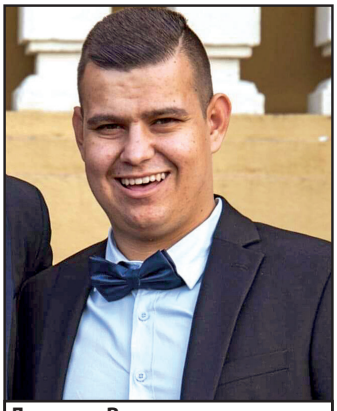

Димитър Василев

Моята история

Роден съм с вродено заболяване на бъбреците, почти несъвместимо с живота, в детска възраст са ми направени 6 животоспасяващи операции. Във времето здравето ми ту се подобряваше, ту се влошаваше и беше ясно, че моите бъбреци един ден ще спрат да работят. А когато това се случи – бъбреците ти да спрат на функционират, следват страшни неща в организма – задръжка на вода, задух, високо кръвно, постоянна отпадналост, състояние, в което се усещаш, сякаш няма да останеш още дълго на този свят. Още като дете бях чул думите „хемодиализа“ и „трансплантация“ – думи, които не исках да чувам, но колкото по-голям ставах, толкова повече те се приближаваха към мен.

Димитър Василев със своите съмишленици от подкаста „Бъди светлина“

Бях на 23, когато моите бъбреци отказаха и се наложи да премина на хемодиализа – това са тежки медицински процедури, които прочистват кръвта, когато нашите бъбреци не могат. Хемодиализата не лекува, тя поддържа човека жив, а във времето той се влошава още повече, докато чака за единствения добър изход – трансплантация. Важно е човек да знае срещу какво се изправя и да е подготвен както информативно, така и ментално. Молитвата ми бе да бъда един благодарен и положителен човек, въпреки че бях терминално болен. Сбъдна се, най-тежкият период в живота ми бе и най-прекрасен, именно защото извън тези процедури животът ми бе много продуктивен – пробвах доста екстремни неща, участвах в любими сериали и филми като статист, имах много приятели и бях изпълнен с вяра.

Близо 4 години бях в списъка на чакащите за нов орган, докато един ден не ми се обадиха, че има донорска ситуация, тоест някой бе изпаднал в мозъчна смърт, а близките му бяха взели решението да дарят органите му – велик жест, който преобърна моя и още 3 живота. Сега съм по-здрав от всякога, а животът ми си отиваше. Бог просто бе решил аз да живея. Моят случай е доста специфичен, защото нямах и работещ пикочен мехур, затова изходът от това състояние бе почти невъзможен, през 2018 г. ми се направи изкуствен пикочен мехур, а 4 г. след това и трансплантация. Аз съм единственият случай в страната с такъв тип трансплантация – преди това не бе правена, затова и самият случай бе определен като уникален. След тази промяна в живота ми донорството и трансплантациите се превърнаха в моя кауза.

Подкаст „Бъди светлина“

След моята трансплантация знаех, че трябва да направя нещо за донорството у нас, но не знаех какво, писах по медии, имаше няколко репортажа, но осъзнавах, че това нещо е временно – хората ще го изгледат и след седмица ще го забравят. През септември 2022 г. се свързах с журналиста и ютубър Станислав Цанов, разказах му моята история и идея, а той веднага откликна на предложението да направим материал за донорството и трансплантациите. Имаше обаче едно условие – да намеря поне още двама трансплантирани, които да се съгласят да говорят. Поканих приятели – Симеон Танчев с трансплантиран бъбрек и Георги Пеев с трансплантирано сърце и бъбрек, получи се прекрасен клип, наречен „Дарявам си органите“. След това заедно със Симеон Танчев и приятели решихме да започнем наш подкаст по темата, спряхме се на заглавието „Бъди светлина“. Името идва от нашата светлина – вярата и Бог, който ни е измъкнал от трудните ни ситуации. Заснехме Сезон 1 на подкаста, в който направихме 8 вдъхновяващи епизода с лица, за които не сме си и представяли, че ще се навият да ни гостуват, като д-р Сибила Маринова например – изключителен лекар, направила много за донорството, а нас тогава никой не ни беше чувал.

За Сезон 2 се наложи изцяло да започна всичко с нов екип, тъй като поради лични причини Симеон Танчев се оттегли от тази дейност, беше трудно сам да продължа, но нещата се наредиха по начин, който не бях и очаквал.

Гостите в този подкаст са няколко типа хора:

- Трансплантирани пациенти;
- Лекари, пряко свързани с донорството и трансплантациите (национални координатори, трансплантолози, нефролози, уролози);
- Хора, които не са трансплантирани, но имат пряка връзка с основната тема на подкаста.

Целта е да даде повече гласност и информация във връзка с донорството и трансплантациите. Темата е тежка, а обществото не е свикнало да гледа такива истории. На този етап гледаемоста не е висока, но когато чуеш, че в това, което правиш, други хора в тежка ситуация са намерили опора, за която да се хванат, то това ти храни душата повече от всичко“.

Вестник „Пловдивски университет“
ISSN 2815-4592 (print), ISSN 2815-4606 (web)
Главен редактор: Тильо Тилев, тел. 032/261 477
Електронна поща: tiliotilev@uni-plovdiv.bg; vestnik_pu@abv.bg
Коректор: Гергана Иванова. *Предпечат:* Георги Ташков
Печат: Пловдивско университетско издателство
Адрес на редакцията: Пловдив, ул. „Цар Асен“ № 24